

Tweede voortgangsrapportage juli 2022

Sociale Agenda

www.limburg.nl

provincie limburg

Peildatum 1 juli 2022

Colofon

Uitgave | Provincie Limburg | 1911 509

bezoekadres: Limburglaan 10 Maastricht | postadres: Postbus 5700 6202 MA Maastricht

tel.: +31 (0)43 389 99 99 | e-mail: postbus@prvlimburg.nl | www.limburg.nl

2108 566 omslag

Inhoud

1.	Inleiding	3
2.	Programmalijnen	4
2.1.	De voortgang in één oogopslag	5
2.1.1.	Opgroeien en ontplooiën.....	7
2.1.2.	Kans op ontwikkeling en werk.....	13
2.1.3.	Vitaal meedoen	17
2.1.4.	Vitale gemeenschappen	23
3.	Sociale basisinfrastructuur	31
4.	Kennisdeling	35
5.	Financiën	36

1. Inleiding

In deze tweede voortgangsrapportage Sociale Agenda 2020-2023 wordt gerapporteerd op de stand van zaken ten aanzien van de voortgang, inhoudelijke toelichting en financiën van het Uitvoeringskader Sociale Agenda 2020-2023. De rapportageperiode is van 1 juli 2021 (peildatum 1^e voortgangsrapportage) tot 1 juli 2022. Dat betekent dat de bereikte resultaten die al in de 1^e voortgangsrapportage genoemd staan niet opnieuw worden vermeld. Speciale aandacht is er voor de genoemde 'beoogde resultaten', de zgn. wapenfeiten, van het Uitvoeringskader zoals per programmalijn geformuleerd (drie per lijn).

Met deze voortgangsrapportage geven we invulling aan de volgende motie en toezeggingen:

- Motie 2802 inzake Heldere bestemming subsidiegelden.
- Toezegging 9060:
Gedeputeerde Van Toorenborg zegt toe dat ze een oplossing zoekt wanneer het niet subsidiëren van duurzaamheidsmaatregelen in de regeling gemeenschapsaccommodaties het prangende knelpunt voor realisatie blijkt te zijn. Wanneer geen oplossing gevonden wordt zullen Provinciale Staten geïnformeerd worden.
- Toezegging 9059:
Gedeputeerde Van Toorenborg zegt toe dat wanneer het plafond van de subsidieregeling gemeenschapsaccommodaties bereikt wordt, Provinciale Staten hierover geïnformeerd zullen worden met een eventueel voorstel voor vervolg.
- Toezegging 9008:
Gedeputeerde Van Toorenborg zegt toe bij volgende voortgangsrapportages en de integrale effectmeting Sociale Agenda (opgeleverd in tweede helft 2022) gebruik te maken van infographics.

2. Programmalijnen

Zoals gepresenteerd in het Uitvoeringskader Sociale Agenda 2020-2023 zijn er vier programmalijnen, visueel afgebeeld zoals hieronder. Voor de uitvoering van ons kader steunen wij mede op onze sociale basisinfrastructuur.

In de volgende subhoofdstukken (3.1.1. t/m 3.1.4) is per programmalijn de voortgang inhoudelijk te zien. In de schematische voortgang (A) worden de verschillende acties per programmalijn benoemd. Hierin zijn tevens de beoogde resultaten/waardefeiten per programmalijn terug te vinden. De voortgang onder A wordt aangegeven door middel van kleuren. De kleuren in de onderstaande schema's van de voortgang betekenen het volgende:

- Groen = Resultaat/actie is gerealiseerd met geformaliseerde ondersteuning vanuit de Sociale Agenda en wordt conform uitgevoerd om te komen tot gewenste resultaat.
- Blauw = Resultaat/actie loopt conform planning om te komen tot geformaliseerde ondersteuning vanuit de Sociale Agenda
- Oranje = Resultaat/actie loopt, echter verdient op momenten een extra inspanning, om te komen tot geformaliseerde ondersteuning vanuit de Sociale Agenda
- Rood = Resultaat/actie loopt niet conform planning en vereist nadrukkelijke (bestuurlijke) inspanning of resultaat wordt niet gehaald

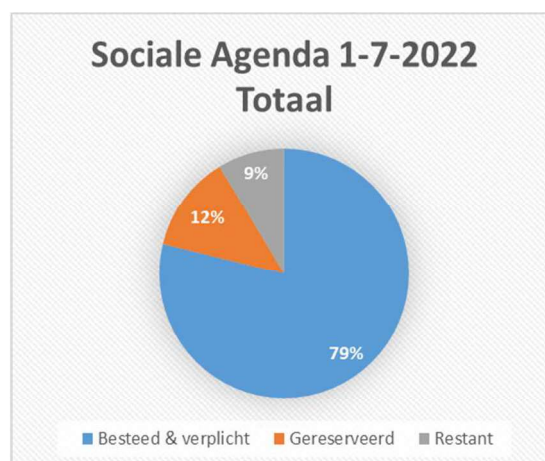
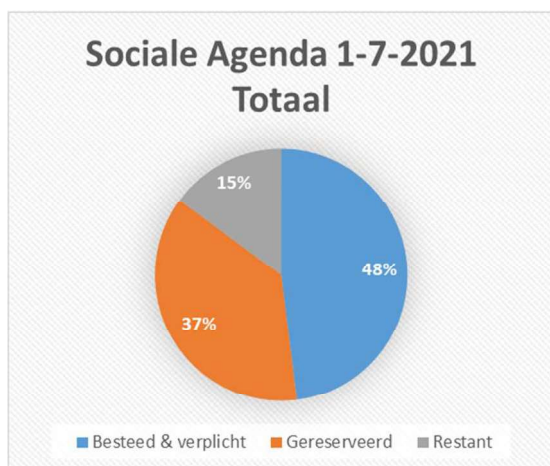
Per actielijn wordt onder B nadere inhoudelijke toelichting gegeven. Conform toezegging 9008 zijn infographics toegevoegd aan deze rapportage. Voor iedere programmalijn is een infographic opgesteld welke een (niet uitputtend) beeld geeft van de inzet binnen die lijn die tevens geografisch wordt weergegeven. Deze zijn aanvullend op de teksten.

2.1. De voortgang in één oogopslag

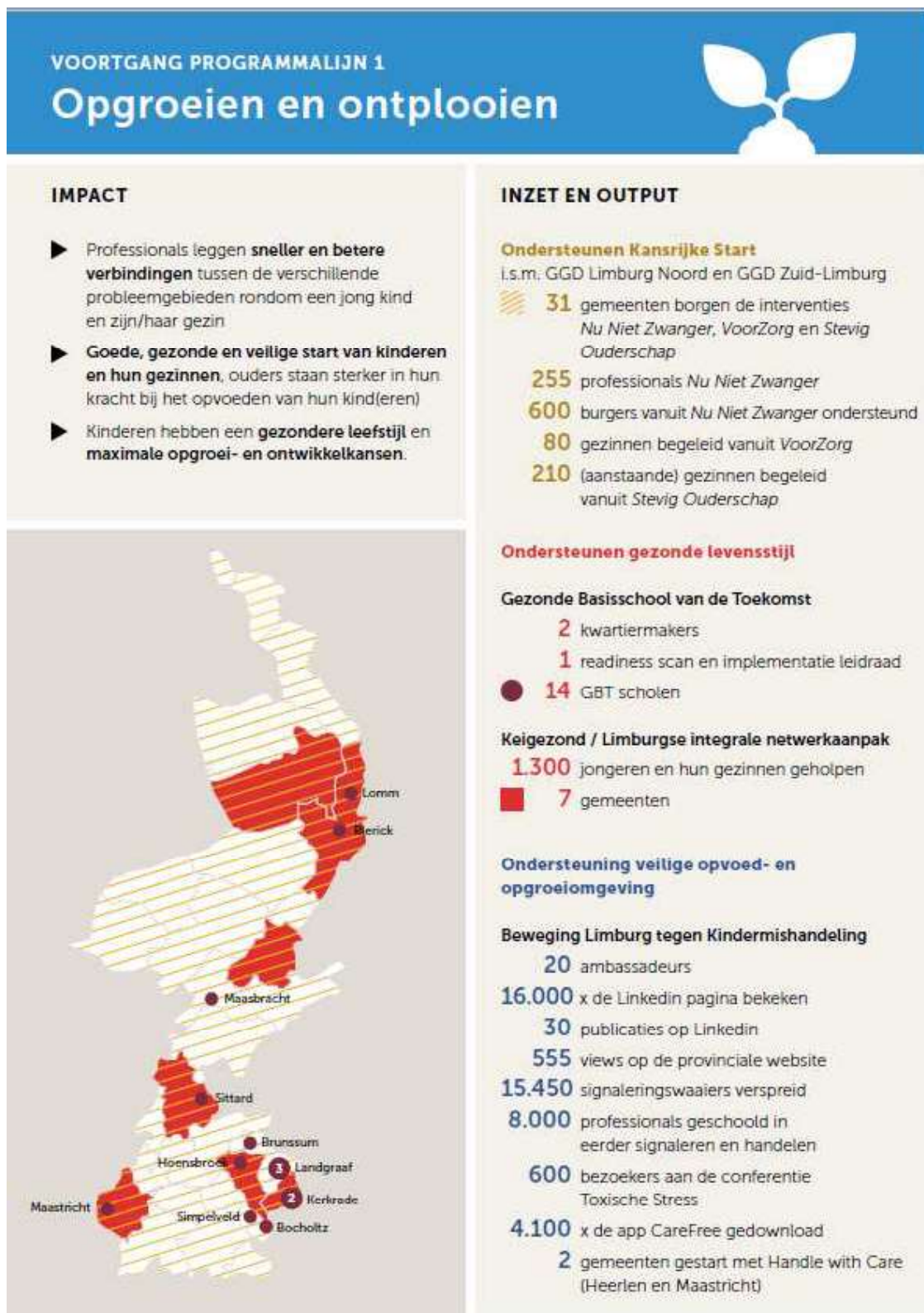
In onderstaande tabel treft u het totaaloverzicht van de voortgang van de beoogde resultaten/waarden van de Sociale Agenda 2020-2023.

Doel	Voortgangsrapportage 1 (1-7-2021)	Voortgangsrapportage 2 (1-7-2022)
Nu niet zwanger uitrollen in Limburg		
Gezonde Basisschool van de Toekomst opschalen naar minimaal 30 scholen in Limburg		
Handle with Care uitrollen over 10 gemeenten		
Realiseren van 8000 leerwerkplekken in samenwerking met de arbeidsmarktregio's, het onderwijs, werkgevers en maatschappelijke partners		
Realiseren van 758 leerwerkplekken (als onderdeel van 8000 leerwerkplekken) voor NEET-jongeren in samenwerking met de 2 Limburgse RMC-regio's, VSV-programma's en gemeenten		
Implementatie van Knooppunten bevorderen in het mbo waarbij inzet Jeugdarts 18+ structureel (M@ZL) geborgd is		
Tweede fase positieve gezondheid in gang zetten		
Participatieregeling opzetten		
Borgen Actiecentrum Limburg Positief Gezond bij een bestaande maatschappelijke organisatie.		
Ondersteunen en stimuleren van gemeenten en andere partners bij 5 initiatieven op het gebied van 'community building' (gemeenschapsopbouw), waaronder gemeenschapsaccommodaties met een functie op het gebied van welzijn en zorg		
Onze betrokkenheid bij de integrale wijkenaanpak voor lage SES-wijken voortzetten bij minimaal 2 wijken		
Onderzoeken van mogelijkheden voor vijf proeftuinen gericht op vernieuwende huisvesting en ondersteuning van senioren in de wijk om zelfredzaamheid zo lang mogelijk te stimuleren		

De voortgang van de Financiën wordt in hoofdstuk 5 nader toegelicht. Hieronder treft u alvast het totaaloverzicht en de ontwikkeling hiervan t.o.v. de eerste voortgangsrapportage Sociale Agenda 2020-2023. In dit overzicht ziet u de besteding (besteed & verplicht), gereserveerde en resterende middelen van het Uitvoeringskader Sociale Agenda 2020-2023

2.1.1. Opgroeien en ontplooiën

Vanuit deze lijn wordt ingezet op de jongste generaties met als doel iedereen een kans te geven op een goede en veilige start, maximale opgroei- en ontwikkelkansen en optimale ondersteuning gedurende de eerste levensjaren van een kind, het gezin en de omgeving.

A. Schematisch overzicht voortgang van de beoogde doelen

Doel	Voortgangsrapportage 1 (1-7-2021)	Voortgangsrapportage 2 (1-7-2022)
Nu niet zwanger uitrollen in Limburg		
Gezonde Basisschool van de Toekomst opschalen naar minimaal 30 scholen in Limburg		
Handle with Care uitrollen over 10 gemeenten		

B. Inhoudelijke toelichting op de beoogde doelen en algehele voortgang

Iedereen verdient een goede levensstart

We ondersteunen de borging van de aanpak Kansrijke Start bij 30¹ Limburgse gemeenten. Deze aanpak bestaat uit een drietal bewezen interventies (Nu Niet Zwanger, VoorZorg en Stevig Ouderschap). Daarnaast wordt deze aanpak regionaal aangevuld met andere interventies, zoals verderop benoemd. De aanpak Kansrijke Start is tevens opgenomen in het landelijk coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst 2021-2025'.

We hebben de Limburgse regio's (financieel, procesmatig en inhoudelijk) ondersteund bij de uitvoering van deze interventies in de jaren 2020 tot en met 2023 met als doel borging van deze interventies in gemeentelijk financieel en inhoudelijk beleid vanaf 2024. Tevens hebben wij een verbindende rol gespeeld bij de uitrol in de gehele provincie.

- In [Zuid-Limburg](#) is in voorliggende rapportageperiode ingezet op het verder borgen van de genoemde interventies. Alle 16 gemeenten hebben financiële middelen vrijgemaakt voor het jaar 2022 voor de uitvoering van de interventies opgenomen in de aanpak Kansrijke Start. Daarnaast wordt ingezet op een bestuurlijk akkoord in juli 2022 voor een structurele financiering in de begroting vanaf 2023 voor de interventies van Kansrijke Start. Deze inspanning hebben wij als voorwaarde opgenomen in onze subsidiebeschikking.

¹ De gemeente Mook en Middelaar sluit aan bij de gemeenten in de provincie Gelderland.

- In [Midden- en Noord-Limburg](#) is in 2020 en 2021 ingezet op een gerichte samenwerking tussen diverse partijen uit het veld. In deze periode is een start gemaakt met enkele interventies uit de aanpak Kansrijke Start, maar niet in alle gemeenten en niet overal tegelijk. Medio december 2021 is een Samenwerkingsconvenant Kansrijke Start getekend door de veertien gemeenten in Noord- en Midden-Limburg, Provincie Limburg en verschillende organisaties uit het sociaal- en medisch domein. In de jaren 2022 en 2023 worden alle interventies van Kansrijke Start over de 14 gemeenten uitgerold en wordt ingezet op de borging. Wij hebben dit project financieel maar ook nadrukkelijk inhoudelijk en procesmatig ondersteund.

De aanpak Kansrijke Start is gericht op jongeren en volwassenen met/zonder kinderwens, (aanstaande) ouders vanaf de zwangerschap en ouder(s) met kinderen tot 2 jaar. De interventies van Kansrijke Start hebben in Limburg een regionale invulling, hierdoor zijn op provinciaal niveau cijfers niet altijd met elkaar te vergelijken en worden deze per regio hieronder apart aangegeven.

Vanaf de start van de provinciale projecten zijn voor:

- [Nu Niet Zwanger](#) in Limburg 255 professionals getraind; zijn in Noord- en Midden-Limburg 30 organisaties werkend met aandachtfunctionarissen en in Zuid-Limburg ongeveer 600 burgers ondersteund bij het maken van een bewuste keuze voor een zwangerschap;
- [VoorZorg](#) ongeveer 80 gezinnen in Limburg begeleid/in begeleiding die te maken hebben met een opeenstapeling van complexe problemen. Zij zijn/worden ondersteund gedurende hun eerste zwangerschap en gedurende de eerste twee levensjaren van het kind;
- [Stevig Ouderschap](#) 210 (aanstaande) gezinnen in Zuid-Limburg gestart die leven in omstandigheden die zwaarder zijn dan gemiddeld. Zij zijn/worden gedurende de eerste twee levensjaren van een kind ondersteund en begeleid.

Aanvullend aan de basis interventies uit aanpak Kansrijke Start wordt ingezet op:

- het beter en eerder signaleren van mentale gezondheidsproblemen (1.000 kansen) in Noord- en Midden-Limburg, waarbij meer dan 50 professionals worden geschoold in [Infant Mental Health \(IMF\)](#);
- [Centering Pregnancy](#) in heel Limburg, waarbij 44 professionals zijn getraind (verloskundigen, kraamverzorgenden en jeugdverpleegkundigen) en 13 groepen zijn gestart met vrouwen die in dezelfde fase in hun zwangerschap zitten en uit dezelfde omgeving komen;
- het versterken van de samenwerking medisch en sociaal domein. Inmiddels zijn 16 bijeenkomsten in Limburg georganiseerd waaraan honderden professionals deelgenomen hebben. Recentelijk nog op [7 april jl.](#) is in Zuid-Limburg een bijeenkomst geweest.

Het lange termijn effect (impact) hiervan is dat professionals beter verbindingen leggen tussen de verschillende probleemgebieden rondom een kwetsbaar gezin en ondersteuning meer integraal kunnen inzetten. Ouders voelen zich beter ondersteund en kunnen hun (pasgeboren) kinderen opvoeden onder betere omstandigheden. Andere voorbeelden van directe invloed van deze interventies zijn jonge moeders die een herstart maken met scholing, gezinnen die van maatschappelijke opvang naar een eigen huurwoning verhuizen, schulden die afgelost worden. Tevens wordt de hechting in gezinnen hierdoor versterkt.² Dit zorgt voor een ontwikkeling van het kind dat op de lange termijn bijdraagt aan een beter leervermogen, meer sociale vaardigheden en meer veerkracht teneinde om te kunnen gaan met tegenslagen in het latere leven.

² Voor de interventie 'Nu Niet Zwanger' is door de VNG en Society Impact een onderzoek uitgevoerd naar de maatschappelijke effecten en kosten van een ongewenste zwangerschap, zie link: [mkba_nnz.pdf \(vng.nl\)](#)

Iedereen verdient een gezonde leefstijl

We ondersteunen initiatieven die als doel hebben een gezonde leefstijl bij kinderen en hun gezinnen te bevorderen. Gezond eten en voldoende beweging zijn belangrijk voor de vitaliteit van kinderen, maar ook voor het tegengaan van leer- en gedragsproblemen op de lange termijn. De ondersteuning van deze initiatieven is gericht op borging ervan binnen het beleid van de betreffende en verantwoordelijke partijen.

- **Gezonde Basisschool van de Toekomst (GBT)**

We hebben ingezet op het realiseren van 30 [GBT-scholen](#) in Limburg. De kwartiermakers hebben in voorliggende rapportageperiode het aantal scholen verdubbeld. Per 1 juli 2022 zijn er 14 scholen op minimaal het niveau Basis2³ (tegenover 7 in de eerste voortgangsrapportage). De kwartiermakers zijn momenteel met 21 scholen bezig in de ontwikkeling naar een GBT, maar zij zitten in deze ontwikkeling nog niet op minimaal een niveau Basis2.

Het project van de kwartiermakers loopt nog tot 1 april 2023. In voorliggende rapportageperiode zijn ze gestart met de borging van de kennis, ervaringen en instrumenten die zij ontwikkeld hebben, zoals de 'readiness scan', implementatie leidraad, etc.. Samen met de kwartiermakers zetten we in op het in stelling brengen van de stichting GBT (opgericht per februari 2021) voor de verduurzaming van deze aanpak en daarmee het behouden van de kennis, ervaringen en instrumenten t.b.v. andere scholen na de projectperiode van de kwartiermakers. Daarnaast zetten we samen met de stichting GBT in op de lobby naar het Rijk voor (structurele) financiering van de GBT aanpak in Limburg, waarbij aanhaking gezocht wordt met de rijke schooldag zoals opgenomen in het Coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst'.

De stichting GBT participeert tevens in de aanvraag voor het project [GBT/ LimburgFit](#) (LiFi) binnen de Regiodeal Noord-Limburg, thema Vitaal en Gezond (2^e tranche). Dit project zet in op het realiseren van 6 basisscholen in Noord-Limburg om een GBT school te worden (als onderdeel van de hierboven genoemde 30 GBT-scholen). Naast deze 6 scholen zet het project in op het laten kennismaken met de GBT-aanpak bij 20 extra basisscholen met de intentie om te ontwikkelen naar een GBT school. Het project heeft een looptijd tot 1 januari 2024.

- **Keigezond Limburg**

Op 7 maart jl. is Keigezond Limburg gelanceerd als de naam voor de Limburgse netwerkaanpak voor de werkwijze Kind naar Gezonder Gewicht. Op 7 juli 2021 hebben we subsidie verleend voor deze Limburgse integrale netwerkaanpak. De aanpak zet in op het voorkomen en aanpakken van overgewicht bij jongeren en gaat fasegewijs van start in 7 gemeenten in Limburg en zet in op het helpen van circa 1.300 Limburgse jongeren (en hun gezinnen) in het aanpakken van overgewicht en obesitas. Er wordt samengewerkt tussen en met partners vanuit preventie en zorg, onderdeel van deze samenwerking zijn de zorgverzekeraars CZ en VGZ in Limburg. Zowel de inhoudelijke integrale aanpak als de diverse samenwerkende partners maakt deze aanpak uniek in Nederland en wordt vanuit het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) gezien als een voorbeeld voor heel Nederland.

De kinderen, jongeren en hun gezinnen worden ondersteund door een centrale zorgverlener en vaak een leefstijlcoach. Met deze ondersteuning zullen zij een betere gezondheid ontwikkelen en hebben daardoor minder kans gezondheidsklachten op de lange termijn. Daarnaast nemen de mogelijkheden om te participeren in de maatschappij en zich (gezond) te ontwikkelen tijdens de leer-/schoolfase toe.

³ Niveau Basis2 betekent dat er iedere schooldag minimaal één uur actief wordt bewogen of is ingezet op gezond voedingsbeleid/gezonde lunch. Niveau Basis3 betreft een volledige interventie GBT-school, waarbij zowel dagelijkse gezonde maaltijd als beweging wordt aangeboden.

Naast bovengenoemde inzet in voorliggende rapportageperiode hebben we de inzet op de uitvoering van ingezette acties in de rapportageperiode van de eerste voortgangsrapportage voortgezet, zoals het borgen en uitrollen van JOGG (jongeren op gezond gewicht) in heel Limburg en de uitvoering van motie 2439 Smaakcentra.

Iedereen verdient een veilige jeugd, een veilige basis en een stabiele gezinssituatie

In voorliggende rapportageperiode hebben we verder ingezet op het vergroten van de kennis en vaardigheden bij professionals die veelvuldig werken met jonge kinderen en hun gezinnen. Hiermee wordt de handelingsverlegenheid verkleind en krijgen kinderen en hun gezinnen gerichtere steun:

- Sinds de start van de Sociale Agenda zijn circa 15.450 [signaleringswaaiers over het gebruik van de verplichte meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld](#) vraaggericht verspreid over scholen, kinderopvang, (jeugd)zorgorganisaties, gemeenten, maatschappelijke organisaties, etc. We hebben tevens posters verspreid gericht op het vergroten van de bekendheid en het doorbreken van het taboe.
- We ondersteunen (toekomstige) professionals in het herkennen van signalen van kindermishandeling en daarmee de handelingsverlegenheid aan te pakken. Sinds de start van de Sociale Agenda zijn meer dan 8.000 professionals geschoold. Gelijkzeitig hebben we succesvol ingezet op het borgen van deze scholing in de curricula van diverse opleidingen, waaronder alle opleidingen van de Zuyd Hogeschool. Dit betekent dat elke toekomstige professional geschoold is in het herkennen van, en handelen bij, kindermishandeling.
- We hebben een conferentie georganiseerd met als [thema 'Toxische stress'](#). Deze was gericht op het vergroten van de kennis en bewustwording over wat de effecten van toxische stress zijn op de lange termijn. Deze (digitale) conferentie is gevolgd door meer dan 600 professionals, bestuurders en ambtenaren in Limburg. De conferentie wordt momenteel verwerkt in digitale onderdelen zodat deze in scholingen kunnen worden toegepast.
- We hebben een communicatiestrategie ontwikkeld gericht op het vergroten van bewustwording en kennis en het verspreiden van succesvolle initiatieven. Op 1 juni 2022 had de pagina van de [Beweging Limburg tegen Kindermishandeling](#) in totaal 452 bezoekers (en 555 paginaweergaves), vergelijkbaar met het aantal bezoekers van de pagina van de Sociale Agenda. De pagina op [LinkedIn](#) (opgericht 11 oktober 2021) had op 1 juni 2022 inmiddels 225 volgers. Vanuit deze pagina zijn meer dan 30 bijdragen verspreid die in totaal meer dan 16.000 keer bekeken zijn.

Naast de inzet op de kennis en vaardigheden van professionals hebben we ingezet op ondersteuning rechtstreeks aan jongeren zelf. We hebben dit via onderstaande twee projecten gedaan. Jongeren hebben hiermee de mogelijkheid zelf informatie in te winnen en krijgen sneller sociale steun.

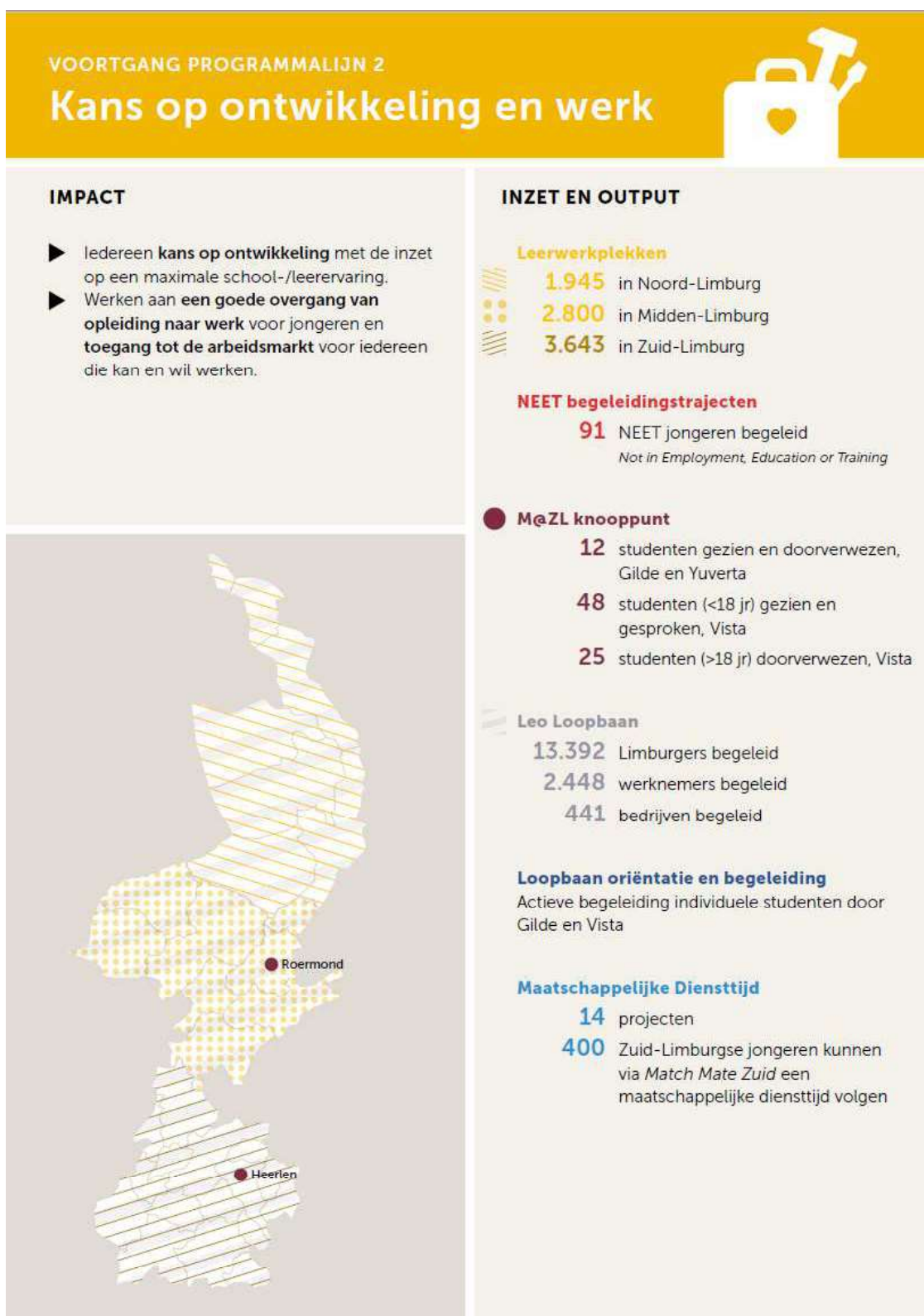
- Project [App CareFree](#) heeft als doel jongeren tussen de 10 en 18 jaar de mogelijkheid te geven anoniem informatie in te winnen voor zichzelf of voor een vriend of vriendin en biedt informatie en tips voor leerkrachten om het onderwerp kindermishandeling bespreekbaar te maken. Vanaf de start van het project is de app meer dan 4.100 keer gedownload en zijn er door ervaringsdeskundigen meer dan 200 gastlessen verzorgd op Limburgse scholen en enkele andere organisaties, zoals de kinderopvang en jeugd- en jongerenorganisaties.
- Tevens wordt ingezet op de uitrol van de bewezen en succesvolle interventie Handle with Care (samenwerking tussen politie, Veilig Thuis, Bureau VSV, onderwijs). De interventie heeft als doel kinderen in school snelle steun te verlenen, nadat zij een huiselijk geweld incident hebben meegemaakt. Dit biedt de noodzakelijke steun aan kinderen om na deze ervaring te 'ontstressen' hetgeen van noodzakelijk belang is voor hun verdere ontwikkeling. In samenwerking met de

gemeenten Heerlen en Maastricht, VNG en Augeo wordt gewerkt aan procesafspraken om deze werkwijze uit te rollen en te kunnen borgen. We zetten in op uitrol naar 10 gemeenten. Momenteel participeren 2 gemeenten en zijn via deze weg circa 600 kinderen geholpen. In het derde kwartaal van 2022 wordt een evaluatie naar de werkwijze en het proces in deze gemeenten opgeleverd. Deze evaluatie is cruciaal voor een eventuele verdere uitrol naar andere gemeenten. Meerdere gemeenten hebben inmiddels aangegeven de interventie in de scholen te willen borgen.

We zetten daarnaast nog in op het versterken van de zingeving en de mentale weerbaarheid van jongeren en volwassenen. Hiermee kunnen psychische problemen voorkomen worden die vergaande gevolgen hebben zoals zelfdoding. We hebben onderstaande 3 projecten gericht op jongeren en volwassenen ondersteund vanuit programmalijnen 1 en 3.

- Jaarlijks plegen in Nederland rond de 1900 mensen zelfmoord. Van deze mensen is 60% niet in beeld bij zorgverleners. Het project 'Supranet Community Suïcidepreventie Midden-Limburg' richt zich op het opzetten en implementeren van een gecoördineerde en gezamenlijke aanpak rondom suïcidepreventie in de regio Midden-Limburg. In het project werken deelnemers van binnen en buiten de zorg samen in lokale netwerken aan veilige en effectieve suïcidepreventie gebaseerd op een wetenschappelijk bewezen methode. Het doel van de samenwerking is suïcides en suïcidepogingen in de regio Midden-Limburg substantieel te verminderen en de opgedane kennis over deze werkwijze duurzaam te borgen in opleidingen en bijscholingsprogramma's. We hebben dit project financieel ondersteund en het heeft nog een looptijd tot 23 juni 2023.
- Het project Zin in Leven richt zich op de relatie tussen de ontwikkeling van de gevoelens van eenzaamheid en depressie bij jongeren en in hoeverre dit tot suïcidaal gedrag bij jongeren leidt. In het project is een aanpak ontwikkeld voor 'sensibilisering' voor zin- en betekenis-gevende communicatie met jongeren voor professionals in de werkvelden (vrijwillig) jeugdwerk, jeugdzorg en onderwijs. Het doel hiervan is om preventief in te zetten om eenzaamheid, depressie en suïcide bij jongeren te voorkomen en het eerder bespreekbaar te maken. We ondersteunen dit project sinds 2017 waarbij de ondersteuning aanvankelijk gericht was op verbetering en uitrol van deze werkwijze. In voorliggend rapportagejaar hebben we nog eenmaal dit project (financieel) ondersteund, gericht op het borgen van deze aanpak bij de diverse organisaties waarin de professionals werkzaam zijn en worden er minimaal 2.400 jongeren en 250 volwassenen bereikt. Het project heeft nog een looptijd tot 1 januari 2023.

2.1.2. Kans op ontwikkeling en werk

Vanuit deze lijn wordt ingezet op een maximale school-/leerervaring, een goede overgang van opleiding naar werk voor jongeren en toegang tot de arbeidsmarkt voor iedereen die kan en wil werken.

A. Schematisch overzicht voortgang van de beoogde doelen

Doel	Voortgangsrapportage 1 (1-7-2021)	Voortgangsrapportage 2 (1-7-2022)
Realiseren van 8000 leerwerkplekken in samenwerking met de arbeidsmarktregio's, het onderwijs, werkgevers en maatschappelijke partners		
Realiseren van 758 leerwerkplekken (als onderdeel van 8000 leerwerkplekken) voor NEET-jongeren in samenwerking met de 2 Limburgse RMC-regio's, VSV-programma's en gemeenten		
Implementatie van Knooppunten bevorderen in het mbo waarbij inzet Jeugdarts 18+ structureel (M@ZL) geborgd is		

B. Inhoudelijke toelichting op de beoogde doelen en algehele voortgang

Iedereen verdient maximale school-/leerervaringen

We ondersteunen de aanpak van Voortijdig Schoolverlaten (VSV) zoals dat door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) wordt uitgevoerd in samenwerking met 39 landelijke Regionale Meld en Coördinatie (RMC) gewesten. We ondersteunen de regionale programma's van RMC-regio 38 (Noord- en Midden-Limburg) en RMC-regio 39 (Zuid-Limburg) additioneel, zodat met name kwetsbare jongeren extra begeleiding en ondersteuning krijgen opdat voortijdig schoolverlaten wordt voorkomen. De input bestaat uit een financiële cofinanciering in de (totale) programmakosten van het

'Programma Regionale aanpak voortijdig schoolverlaten 2020-2024' Noord- en Midden-Limburg. De provinciale cofinanciering is gericht op:

- Begeleiding van NEET⁴-jongeren naar werk, onderwijs of dagbesteding. Dit zijn jongeren in de leeftijdscategorie van 15 – 27 jaar die niet werken, geen onderwijs of training volgen. Taakstelling voor de RMC regio Noord- en Midden-Limburg is om in de periode april 2021 tot januari 2025 273 NEET jongeren te begeleiden naar werk, onderwijs of dagbesteding. In het schooljaar 2020-2021 zijn 91 NEET-jongeren begeleid op basis van individueel case-management.
- Loopbaan Ontwikkeling en Begeleiding (LOB) in het vo en mbo;
- Installeren van een knooppunt M@ZL⁵ in het mbo (Gilde-opleidingen).

Voor Zuid-Limburg is de input eveneens gerelateerd aan het 'Programma Regionale aanpak voortijdig schoolverlaten 2020-2024' en concentreert zich op:

- Installeren van een knooppunt M@ZL in het mbo (Vista)
- Loopbaan Ontwikkeling en Begeleiding (LOB) in het mbo

De begeleiding van NEET-jongeren wordt door de Arbeidsmarktregio Zuid-Limburg opgepakt in samenwerking met RMC gewest 39 Zuid-Limburg. Specifiek inzake NEET-jongeren heeft op 8 maart 2022 in de Statencommissie Cultuur en Samenleving een gedachtewisseling plaatsgevonden. De verwachting is dat in het derde kwartaal van 2022 een subsidiebeschikking verleend kan worden aan de Arbeidsmarktregio Zuid-Limburg t.b.v. de inzet op begeleiding van NEET-jongeren. Taakstelling voor de regio Zuid-Limburg is om 458 NEET jongeren te begeleiden naar werk, onderwijs of dagbesteding.

Naast de genoemde interventies wordt ingezet op het aangaan van coalities en het bijdragen aan het delen en samenbrengen van kennis en informatie over de uitvoering van deze interventies. Onze inzet is gericht op het initiëren, aanjagen en borgen van verduurzaming van deze aanpak, zodat onze kwetsbare jongeren langjarig ondersteund kunnen worden met deze bewezen interventies. Tijdens het project worden de resultaatafspraken gemonitord (output).

Op het gebied van leerwerktrajecten is in het Uitvoeringskader Sociale Agenda 2020-2023 als doel gesteld het creëren van 8000 leerwerkplekken. Een leerwerkplek/leerwerktraject is een manier waarop een leerling/student ervaring, kennis en kunde opdoet. Dit kan plaatsvinden op de werkvloer of in een gesimuleerde omgeving. De vorm waarin het plaatsvindt kan een stage, BBL⁶, BOL⁷ of een MDT⁸ traject zijn. Een leerwerktraject stelt de leerervaring bij het individu voorop met als doel dat naast het opdoen van kennis en kunde ook kennis gemaakt wordt met werknemersvaardigheden die van belang zijn in het kader van arbeidsparticipatie. In de periode 2019-2020 t/m 2020-2021 zijn door o.a. de 3 arbeidsmarktregio's, Techniek Coalitie Limburg, Publiek Private Samenwerkingen (PPS'en) en HBO instellingen 8.388 leerwerktrajecten gerealiseerd. Het gestelde doel van 8.000 leerwerkplekken is daarmee gehaald. Daarnaast zijn door de mbo-instellingen in Limburg in diezelfde periode 43.374 BBL trajecten en 13.763 BOL trajecten gerealiseerd. Rekening houdende met COVID-19 en de daarmee ingestelde lockdowns in de afgelopen twee jaar zijn deze aantallen als hoog aan te merken.

⁴ NEET: not in employment, education or training

⁵ M@ZL: Medisch Advies Zieke Leerling. Multi disciplinair overleg waaraan een jeugdarts 18+ deelneemt

⁶ BBL: Beroeps Begeleidende Leerweg

⁷ BOL: Beroeps Opleidende Leerweg

⁸ MDT: Maatschappelijke Diensttijd

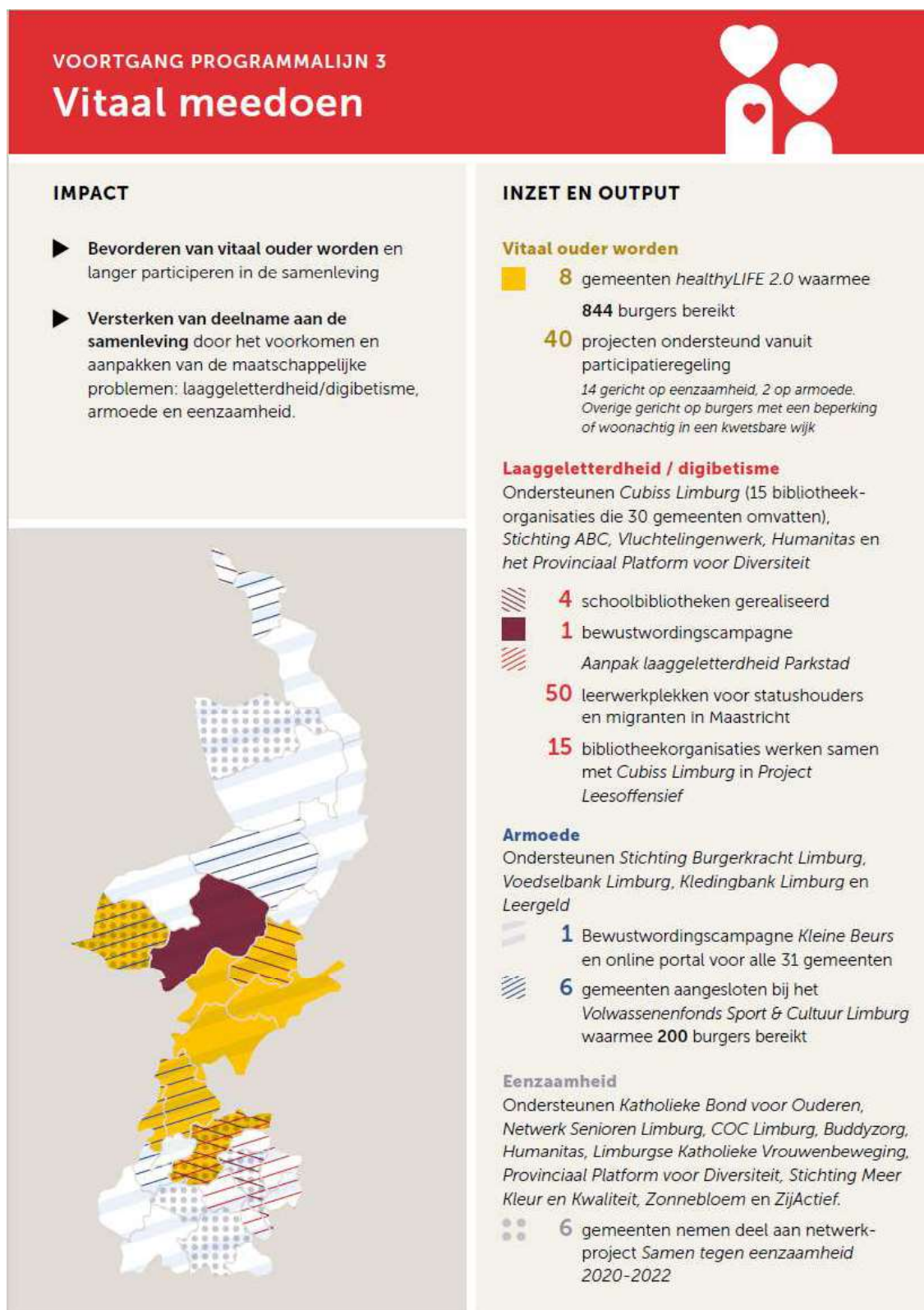
Iedereen verdient een kans op de arbeidsmarkt

Als Provincie wordt op basis van het missiegedreven economisch beleidskader ingezet op ontwikkeling en behoud van talent zodat de Limburgse beroepsbevolking weerbaarder en wendbaarder wordt. Zeker na 2 jaren van lock downs wegens COVID-19 is de arbeidsmarkt drastisch gewijzigd en is er een historisch laag werkloosheidspercentage (133 vacatures op 100 werklozen) waardoor we alle beschikbare menskracht kunnen gebruiken voor onze Limburgse economie. Om dit te bewerkstelligen wordt intensief samengewerkt met de stakeholders van de arbeidsmarktregio's en de Limburgse mbo en hbo instellingen. Tevens wordt fors ingezet op het stimuleren van 'Leven Lang Ontwikkelen' (LLO) waarmee een impuls gegeven wordt aan (potentieel) vitaal arbeidskapitaal. Vanuit de Sociale Agenda wordt ingezet op ontschotting van de domeinen onderwijs, zorg en jeugd en het versterken van de relatie met het economisch beleid zodat de arbeidsmarkt inclusiever wordt en kwetsbare jongeren minder uitvallen en duurzaam inzetbaar zijn voor de arbeidsmarkt. De in 2019 uitgevoerde activiteiten in het kader van 'Door inzicht aan de Slag' en 'Perspectief op werk' zijn begin 2021 overgenomen door de 3 Regionale Mobiliteitsteams (RMT's) die in elke arbeidsmarktregio geïnstalleerd zijn. De RMT's zijn vooral actief het vergroten van participatie, crisisdienstverlening en 'Van werk naar werk' trajecten.

De op 20 februari 2020 opgerichte coöperatie [Leo Loopbaan](#) heeft in de afgelopen periode 2020 – 1 juni 2022, 7.392 Limburgers, 2.448 werknemers en 201 werkgevers begeleid. Daarnaast werken 244 werkgevers samen met Leo Loopbaan op basis van een door Leo, Limburgse Werkgevers Vereniging (LWV) en het Lectoraat Employability Hogeschool Zuyd ontwikkelde HRM-scan. Op basis van resultaten van de uitgevoerde scan vinden er gesprekken en workshops plaats met als doel HRM beleid meer toekomstbestendig te maken en Leven Lang Ontwikkelen (LLO) beter in te bedden bij werkgevers en diens werknemers. Tevens kan gemeld worden dat Leo tools in 9 onderwijsprojecten worden toegepast. In 4 van de 9 projecten is dit specifiek gericht op Loopbaan, Ontwikkeling en Begeleiding (LOB). De impact van de diensten die Leo Loopbaan aanbiedt is dat de deelnemer zich meer en meer bewust wordt van zijn eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van zijn/haar eigen ontwikkeling en duurzame inzetbaarheid. Werkgevers zijn zich, door de aanpak van Leo, steeds meer bewust van hun rol op het gebied van HRM-beleid en LLO. Ook wordt er binnen het met Leo opgestarte LimburgLeert op basis van een gerealiseerd LLO-programma coaching en opleiding gerealiseerd voor ruim 6.000 werkende Limburgers waardoor hun duurzame inzetbaarheid en daarmee behoud voor de Limburgse economie wordt gerealiseerd. In het mbo (Vista en Gilde) is meer aandacht voor LOB met daarin specifiek aandacht voor Leo zodat studenten een betere studiekeuze kunnen maken én hun plek in de Limburgse arbeidsmarkt vinden mét blijvende ondersteuning vanuit Leo. In de arbeidsmarkt streven de publieke en private partners van Leo naar steeds meer verbinding van initiatieven en projecten waardoor effectiever en efficiënter (samen)gewerkt wordt aan betere resultaten voor economie en arbeidsmarkt. Tevens is Leo bij twee van de vier Brightlandscampussen aangehaakt. Zo is Leo betrokken bij het Talent Office van de Chemelot Campus. De kandidaten die daar niet geschikt worden bevonden voor leerwerkplekken worden door Leo opgepakt en begeleid naar andere mogelijkheden.

Naast bovenstaande hebben we in voorliggende rapportageperiode de uitvoering van het High Five project van het [Credohuis](#) verder gevolgd, waarbij een tweede huis in Kerkrade geopend is. Daarnaast wordt momenteel ingezet op een derde huis in Sittard-Geleen. Ten aanzien van [Maatschappelijke Diensttijd](#) is middels het landelijk bestuurlijk overleg ingezet op een goede uitgangspositie voor Limburgse projecten. We hebben een van de regionale projecten uit het Actieprogramma Maatschappelijke Diensttijd, MatchMate, aanvullend (financieel) ondersteund. Hiermee kunnen de komende jaren in ieder geval 400 Zuid-Limburgse jongeren een maatschappelijke diensttijd volgen.

2.1.3. Vitaal meedoen

Vanuit deze lijn wordt ingezet op maatschappelijke thema's, zoals eenzaamheid, laaggeletterdheid, digibetisme en armoede en wordt er veel samengewerkt met de provinciaal erkende maatschappelijke organisaties. De inzet is met name gericht op burgers die in een kwetsbare positie leven en heeft als doel hen langer en veiliger te kunnen laten participeren in de maatschappij. Hierbij is ook aandacht voor senioren. In deze lijn worden ook de volgende moties en een amendement meegenomen:

- Gewijzigd Amendement 52 Nederlandse Taal en Armoede;
- Motie 2719 Jetten cs inzake Steun kwetsbare kinderen
- Overzicht nieuwe door de Provincie Limburg ondersteunde initiatieven die eenzaamheid verminderen, mensen leren omgaan met de eigen eenzaamheid of zingeving verhogen.

A. Schematisch overzicht voortgang van de beoogde doelen

Doel	Voortgangsrapportage 1 (1-7-2021)	Voortgangsrapportage 2 (1-7-2022)
Tweede fase positieve gezondheid in gang zetten		
Participatieregeling opzetten		
Borgen Actiecentrum Limburg Positief Gezond bij een bestaande maatschappelijke organisatie.		

B. Inhoudelijke toelichting op de beoogde doelen en algehele voortgang

Iedereen verdient het om vitaal te kunnen meedoen

In februari 2022 hebben wij het Kennis-as project Lime2.0 mede financieel ondersteund (zie [Statenvoorstel](#)). Het project heeft als doel het verbeteren van gepersonaliseerde zorgverlening (zowel preventief, als diagnostisch/inventariserend en metend met prognostisch doel) door de inzet van enkele deelprojecten, waarbij de aanpak van laaggeletterdheid, digibetisme en armoede een integraal onderdeel is (verbinding met gewijzigd amendement 52 Nederlandse Taal en Armoede (zie hieronder)). De deelprojecten zijn gericht op het voorkomen van coronaire hartziekten met AI-gedreven gepersonaliseerd leefstijl advies, het gebruik van zorg op afstand met eHealth apps en wearables voor cliënt in eerstelijnszorg en het verbeteren van leefstijl (BETER op gewicht).

Daarnaast hebben we in voorliggende rapportageperiode verder ingezet op:

- de monitoring van het behalen van 10.000 (toekomstige) professionals en (informele) vrijwilligers in Limburg in het gedachtegoed van Positieve Gezondheid en deze kennis en kunde in hun eigen organisaties in te bedden. Vanuit het scholingsplan dat wij ondersteund hebben zijn 10.446 (aanstaande) professionals en (informele) vrijwilligers geschoold en 143 implementatie coaches. Het doel is ruimschoots behaald en het scholingsplan loopt tot 1 januari 2023. Daarnaast is vanuit de Beweging Limburg Positief Gezond mee ingezet op borging van het gedachtegoed in twee opleidingen, namelijk de bachelor Gezondheid van Fontys Hogeschool en de cross-over opleiding Gezondheidsprofessionals van Gilde opleidingen. Daarmee achten wij dat het

gedachtengoed van Positieve Gezondheid in Limburg geborgd is bij het behalen van dit resultaat de monitoring van het project healthyLIFE 2.0 gericht op het inzetten en borgen van een aanpak tegen overgewicht onder volwassenen. In dit project is nadrukkelijk aandacht voor de aanpak van eenzaamheid. De ambitie is om healthyLIFE in 2023 in circa 60% van de Limburgse gemeenten te implementeren (ca. 19 gemeenten). Op 1 juli 2022 is deze aanpak in 8 gemeenten geïmplementeerd (met ongeveer 11 potentiële deelnemende gemeenten lopen momenteel gesprekken) en zijn 844 burgers vanaf de start van het project ondersteund via deze aanpak naar een gezondere leefstijl.

Naast bovenstaande thema's hebben we de aanpak van eenzaamheid, armoede en laaggeletterdheid vanuit deze programmalijn voortgezet.

- Laaggeletterdheid en digibetisme

We ondersteunen de instellingen Cubiss Limburg, Stichting ABC, Vluchtelingenwerk, Humanitas, het Provinciaal Platform voor Diversiteit en Stichting Meer Kleur en Kwaliteit. Deze instellingen zetten zich op diverse en innovatieve wijzen in voor het bevorderen van de Nederlandse taal onder hun doelgroepen en maken onderdeel uit van de provinciale Sociale Basisinfrastructuur (zie toelichting onder hoofdstuk 3 waarin de ondersteuning van Cubiss Limburg separaat wordt toegelicht vanwege de provinciale wettelijke taak). Vanuit de regeling 'Bibliotheek, Maatschappij en Laaggeletterdheid 2020-2023' hebben we vanaf de start 18 aanvragen ondersteund. Initiatieven zijn gericht op de aanpak van laaggeletterdheid en digibetisme waarbij de bibliotheek een verbindende schakel is in het taalnetwerk, hiermee is ingezet op het voorkomen van taalachterstanden in preventieve en curatieve zin en wordt bijgedragen aan het vergroten van maatschappelijke participatie van jong tot oud in de samenleving. Ondersteund zijn o.a.:

- VISTA Leest! Een samenwerkingsproject tussen VISTA in Heerlen, Schunck bibliotheek, gemeente Heerlen, Cubiss Limburg en de landelijke Stichting Kunst van Lezen, gericht op het versterken van de basisvaardigheden door structureel beleid rond vrij lezen en vrijetijdslezen voor MBO-studenten. Dus geen verplichting van toetsen en boekverslagen, maar letterlijk 'vrij lezen' in een boek dat past bij de individuele student. In het schooljaar 2021 zijn ongeveer 370 eerstejaars gestart met het vrij lezen en het tegengaan van taalachterstanden.
- De realisatie van schoolbibliotheken resp. leesbevorderingsprojecten voor zowel (speciaal) primair, als voortgezet (praktijk)onderwijs in het werkgebied van de bibliotheken in de gemeente Beekdaalen, Heerlen, Roermond en Peel en Maas;
- Een bewustwordingscampagne rondom aanpak laaggeletterdheid in samenwerking met lokale partners binnen het werkgebied van Bibliocenter in de gemeente Leudal;
- Integrale aanpak van laaggeletterdheid bij, met en door werkgevers (via het Werkgevers Servicepunt) binnen het werkgebied van het Bondgenootschap Geletterdheid Parkstad (BGL).

Vanuit de uitvoering van het Gewijzigd Amendement 52 'Nederlandse Taal en Armoede' hebben we in voorliggende rapportageperiode onderstaande projecten ondersteund gericht op het onderdeel Nederlandse taal.

- Project Grenzeloos met als doel om in een periode van 3 jaar 50 leerwerkplekken beschikbaar te maken voor statushouders en migranten die al langer in Nederland zijn, maar nog steeds een afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Met deze leerwerkplekken worden mensen begeleid naar zelfredzaamheid en participatie in de Nederlandse maatschappij door een betaalde baan, een noodzakelijk taalniveau en sociaal netwerk om te kunnen participeren. Vanaf de start van het project zijn 8 leerwerktrajecten gerealiseerd. Het project loopt nog tot 1 maart 2025.

- Project leesoffensief Limburg met als doel het voorkomen van toekomstige laaggeletterdheid, het versterken van de leesvaardigheid van (meertalige) leerlingen in de leeftijd 10 – 17 jaar; VMBO-leerlingen leesvaardig(er) aan een volgende stap in hun educatieve of professionele carrière laten beginnen; kennisvergroting over leesbevordering en leesmotivatie bij betrokken leerkrachten en docenten; een goede leesaansluiting tussen basisschool en VMBO en een duurzame samenwerkingsrelatie tussen bibliotheek en de deelnemende onderwijsinstellingen. Cubiss Limburg start samen met bibliotheken met een bewustwordingscampagne gericht op de noodzaak van het lezen. Daarnaast wordt ingezet op duurzame relaties tussen de verschillende professionals werkzaam bij Cubiss Limburg, bibliotheken en scholen. Het project is recentelijk gestart en loopt tot 1 april 2024.

- Armoede

We ondersteunen Stichting Burgerkracht Limburg en de maatschappelijke organisaties Voedselbank Limburg, Kledingbank Limburg en Leergeld. Deze organisaties zetten zich in op het voorkomen en aanpakken van armoede en maken onderdeel uit van de provinciale Sociale Basisinfrastructuur (zie toelichting onder hoofdstuk 3).

In maart 2022 hebben wij u met een [mededeling portefeuillehouder](#) onder andere geïnformeerd over de inzet gericht op de aanpak van armoede. In voorliggende rapportageperiode hebben we uitvoering gegeven aan motie 2719 Jetten, inzake steun kwetsbare kinderen door ondersteuning van het Jeugdfonds Sport en Cultuur en Leergeld Limburg (zie hiertoe: [mededeling portefeuillehouder](#), 30 september 2021). Ondersteuning is ingezet voor het project 'Kleine Beurs' én voor het opvangen van de vraag die uit de campagne Kleine Beurs voortvloeit. Het betreft een bewustwordingscampagne en een online portal met als doel alle voorzieningen op het gebied van sport, cultuur en leren bereikbaar te maken voor kinderen uit gezinnen die financieel onvoldoende draagkrachtig zijn. De campagne start in juli 2022 en moet er toe bijdragen dat 31 gemeenten in Limburg zich hierbij aansluiten en gezinnen, maar ook de professionals en vrijwilligers die hen begeleiden, de weg naar ondersteuning vinden c.q. er naar kunnen verwijzen.

Vanuit de uitvoering van het Gewijzigd Amendement 52 'Nederlandse Taal en Armoede' hebben we het Volwassenenfonds Sport & Cultuur Limburg financieel ondersteund. Dit is vergelijkbaar met het Jeugdfonds Sport & Cultuur, maar heeft als doelgroep (kwetsbare) jongvolwassenen met multi-problematiek tussen 19–30 jaar en kwetsbare senioren van 65 jaar en ouder. Doel is om mensen die leven rond het bestaansminimum via sport- en cultuuractiviteiten te laten deelnemen aan onze samenleving. Onze inzet is gericht op het mogelijk maken van dit fonds in Limburg. Alle 31 Limburgse gemeenten zijn benaderd om zich bij het fonds aan te sluiten. Tot begin mei 2022 hebben de gemeenten Gennep, Meerssen, Peel en Maas, Sittard-Geleen, Stein en Weert zich bij het fonds aangesloten, de overige gemeenten zijn hun deelname nog aan het overwegen. Uit de deelnemende gemeenten zijn ruim 200 verzoeken ondersteund aan burgers voor deelname aan sport- en cultuuractiviteiten.

Er lopen verkennende gesprekken met enkele organisaties voor een drietal projecten gericht op het voorkomen van armoede bij jongeren in het voortgezet onderwijs, het ontwikkelen van basisvaardigheden voor een stabiele financiële situatie en het versterken van vaardigheden bij professionals rondom kinderen en gezinnen voor het signalen en bespreken maken van armoede met en bij gezinnen. De organisaties waarmee momenteel gesproken wordt zijn onder andere Burgerkracht Limburg, Kredietbank Limburg, ZoWonen, Bibliotheek Heerlen (Schunck), MIK/PIW en werkplaats Sociaal Domein Zuyd.

- Eenzaamheid

Het netwerkproject '[Samen tegen eenzaamheid 2020-2022](#)' van KBO Limburg is in voorliggende rapportageperiode ondersteund. Het project is gericht op het voorkomen van eenzaamheid bij senioren en om beginnende eenzaamheid in een vroeg stadium te signaleren. Het inzetten op eigen kracht, het bieden van goede nazorg en adequate ondersteuning maken eveneens onderdeel uit van dit project. Via een bottom up aanpak worden lokaal alle organisaties in kaart gebracht die inzetbaar zijn rondom eenzaamheid, om echt maatwerk te kunnen bieden. Een belangrijk onderdeel is de realisatie van een betrouwbare lokale structuur waar eenzame senioren terecht kunnen, maar ook mensen die zich zorgen maken over eenzame senioren in hun omgeving

Bij aanvang van het project was een deelname van 3 tot 4 gemeenten beoogd. Op dit moment zijn in totaal 6 gemeenten betrokken bij het project, te weten: Weert, Venray, Heerlen, Beekdaelen, Valkenburg en Gulpen-Wittem. Er wordt onderzoek gedaan naar de realisatie van bovenlokale meldpunten. Na afronding van deze periode is deze aanpak geborgd binnen deelnemende gemeenten.

Bovendien loopt ons partnerschap in de Zuid-Limburgse coalitie tegen de eenzaamheid door. Deze coalitie (omvattend omschreven in de eerste voortgangsrapportage) komt nog steeds één keer in de zes weken bij elkaar en heeft inmiddels een aantal op eenzaamheidsbestrijding gerichte masterclasses en workshops doorgevoerd. Naast de signalering van eenzaamheid stond daarbij ook vooral de betrekking van bedrijfsmatige en overige maatschappelijke partners bij het thema eenzaamheid centraal. Gedurende de lockdowns in de winter 2021/2022 is een aantal communicatieacties uitgevoerd, gericht op bewustwording rondom eenzaamheid en daarmee inhoudelijk aansluitend bij de provinciale campagne van de vorige winter. Een voorbeeld is de communicatiecampagne gedurende de kerstperiode waarbij bussen in de hele regio met eenvoudige boodschappen bestickerd zijn. Doel van deze boodschappen was gericht op het omzien naar elkaar en eenzame medeburgers.

Ook blijft de verbinding met andere beleidsvelden belangrijk voor de bestrijding van eenzaamheid. Voor het realiseren van deze verbinding hebben wij twee subsidieregelingen waar de aanpak van eenzaamheid onderdeel van uitmaakt.

- Binnen de subsidieregeling sport en bewegen (als onderdeel van het beleidskader Sport) zijn diverse projecten ondersteund die bijdragen aan het tegengaan van eenzaamheid. De regeling is gericht op de doelgroep kwetsbare ouderen (55-plussers) die te weinig bewegen en om verschillende redenen onvoldoende in aanraking komen met publiek en/of privaat beweegaanbod. Elk project mag maximaal € 10.000 aanvragen. Naast de inzet op meer bewegen is in de beoordeling altijd meegewogen in hoeverre de projecten geschikt waren om de negatieve gevolgen van de Covid-19 crisis, met name vereenzaming en verwaarlozing binnen de doelgroep, tegen te gaan. In het kader van de regeling zijn een 20-tal projecten gesteund.
- De aanpak van eenzaamheid zit ook verweven binnen de uitvoering van de Participatieregeling. Deze regeling ondersteunt projecten die bijdragen aan het vergroten van de maatschappelijke deelname van een kwetsbare doelgroep aan de samenleving of aan het bespreekbaar maken van hun problemen, bij voorkeur door middel van cultuur (kunsten, immaterieel erfgoed, monumenten en archeologie). Het betreft een laagdrempelige regeling met een maximaal subsidiebedrag van € 12.500. Deze regeling is met name bedoeld om burgers en kwetsbare groepen zelf in staat te stellen om met een eigen project aan de slag te gaan. Hiermee wordt tevens bijgedragen aan de participatie van senioren in de maatschappij.

We hebben deze regeling na een evaluatie over de jaren 2020 en 2021 voortgezet (zie hiertoe: [mededeling portefeuillehouder](#), 22 maart 2022). Tot aan de voortzetting van de regeling zijn 40 projecten gefinancierd, enkele voorbeelden zijn een voorstelling over Alzheimer, een werkplaats

met oude ambachten voor mensen die langdurig werkloos zijn en het vertellen van Kerstverhalen aan ouderen op anderhalve meter afstand. Burgers die deelnamen aan dergelijke projecten kwamen meer buiten, ontmoetten andere mensen, leerden nieuwe dingen, gingen meer bewegen, enzovoorts. Sinds de start van de nieuwe regeling op 1 juni 2022 zijn inmiddels 7 aanvragen voor nieuwe projecten ingediend.

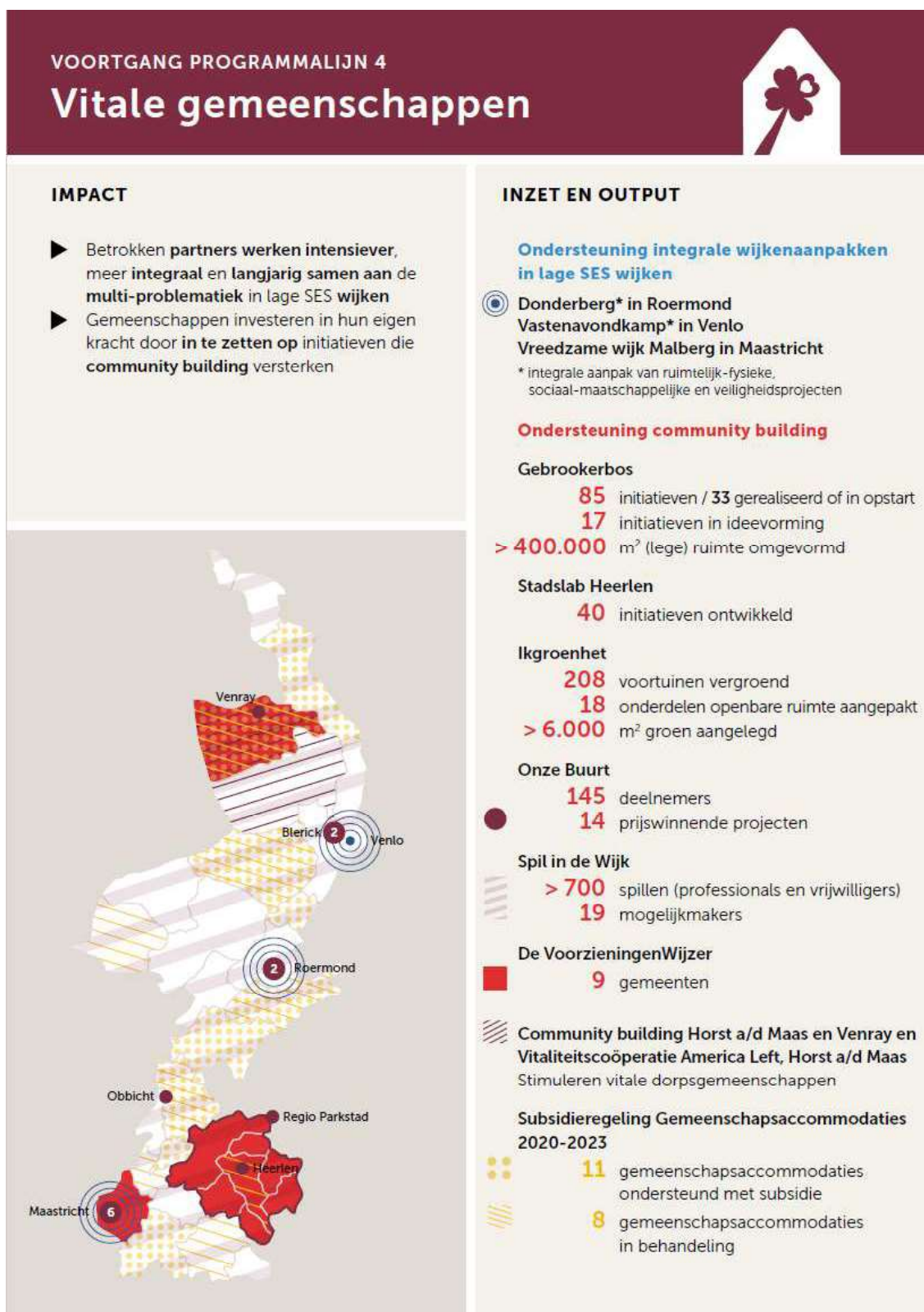
Fondsen

Sinds de start van de oprichting van de fondsen zijn vanuit het:

- 'Fonds Luc Janzen' (Oranje Fonds) 20 (kleinschalige) burgerinitiatieven ondersteund gericht op het helpen van kwetsbare Limburgers nóg beter kunnen helpen. Het fonds richt zich op buurtinitiatieven op het gebied van armoede, zelfredzaamheid, eenzaamheid, taalachterstanden en vitale leefgemeenschappen.
- 'Robin Jung Fonds' (Kansfonds) 20 (kleinschalige) burgerinitiatieven ondersteund gericht op het helpen van kwetsbare mensen om hun situatie in de maatschappij te verbeteren.

De fondsen lopen nog tot juli 2023. Door de samenwerking met de Fondsen is het mogelijk om meer projecten c.q. initiatieven in Limburg financieel te ondersteunen. Naast de bijdrage verstrekt door de Provincie kennen de fondsen nl., waar mogelijk, een aanvullend bedrag toe vanuit hun eigen regelingen en vermogensbeheer.

2.1.4. Vitale gemeenschappen

Vanuit deze lijn wordt ingezet op het ondersteunen van de zelfredzaamheid van Limburgse gemeenschappen (samenredzaamheid), waardoor burgers zelf de regie nemen op het zorgen voor elkaar en voor hun woon- en leefomgeving. Onder deze lijn zal ook de voortgang van 'Vie' (eerder bekend als Center Court Kerkrade) worden meegenomen (toezegging 8562) alsook de voortgang van de wijkenaanpak Vastenavondkamp in Venlo (motie 2802)

A. Schematisch overzicht voortgang van de beoogde doelen

Doel	Voortgangsrapportage 1 (1-7-2021)	Voortgangsrapportage 2 (1-7-2022)
Ondersteunen en stimuleren van gemeenten en andere partners bij 5 initiatieven op het gebied van 'community building' (gemeenschapsopbouw), waaronder gemeenschapsaccommodaties met een functie op het gebied van welzijn en zorg		
Onze betrokkenheid bij de integrale wijkenaanpak voor lage SES-wijken voortzetten bij minimaal 2 wijken		
Onderzoeken van mogelijkheden voor vijf proeftuinen gericht op vernieuwende huisvesting en ondersteuning van senioren in de wijk om zelfredzaamheid zo lang mogelijk te stimuleren		

B. Inhoudelijke toelichting op de beoogde doelen en algehele voortgang

Iedere gemeenschap heeft eigen kracht

We ondersteunen initiatieven die de ontwikkeling van vitale gemeenschappen stimuleren met als doel om de samenredzaamheid en daarmee de zelfredzaamheid van burgers te bevorderen. We zetten daarbij in op langjarige aanpakken in lage SES (Sociaal Economische Status) wijken en initiatieven die de kracht van een gemeenschap bevorderen (community building).

We hebben de ondersteuning voor de integrale wijkenaanpak voor de wijk de Donderberg in Roermond en Vastenavondkamp in Venlo en de Vreedzame wijk in Malberg Maastricht gecontinueerd. We hebben o.a. ingezet op het stimuleren van een sterkere samenwerking en kennisdeling tussen partners en het delen van resultaten met andere Limburgse gemeenten.

- **Wijkenaanpak Donderberg Roermond**

Als samenwerkingspartner hebben we input geleverd aan de integrale wijkenaanpak binnen de [Donderberg](#) in Roermond. De afgelopen periode is het proces doorlopen van de evaluatie van fase 2 (2017-2021) van het Wijkontwikkelingsplan (WOP) Donderberg. De waardering van de bewoners voor het wonen op Donderberg is licht gestegen, maar het gevoel van veiligheid blijft een aandachtspunt. Op basis van de evaluatie is het uitvoeringsprogramma voor fase 3 (2022-2025) opgesteld en begin 2022 inhoudelijk door de Stuurgroep goedgekeurd. Over de subsidieaanvraag voor fase 3 besluiten wij op basis van de financiële afrekening van fase 2.

In deze laatste fase van het WOP Donderberg staat het verleggen van de regierol van de samenwerkingspartners gemeente Roermond, Wonen Zuid, Wonen Limburg en Provincie naar de inwoners centraal. Hiervoor wordt onder meer een wijkbedrijf ingericht, waarvoor op 9 mei 2022 een eerste bijeenkomst met bewoners en partners heeft plaatsgevonden. De wijkonderneming neemt de centrale plaats in binnen de wijkactiviteiten opdat over vier jaar het WOP Donderberg kan worden afgesloten.

Na het vervallen van de COVID-19 maatregelen zijn de sociale projecten in de wijk weer opgestart. Dit betreft o.a. DB4ALL, met ondersteuning van Wonen Limburg is gestart met een klusploeg van jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt, Tigers Roermond (Iftar maaltijden), jongerenwerk Dernek, Maximina en de Donderie waar het Theehuisje in oktober 2021 is geopend. Effect van deze sociale projecten is verbetering van de zelf- en samenredzaamheid van bewoners. Verder wordt uitvoering van het project Burgerkracht en Weerbaarheid van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) in de Donderberg onderzocht.

Wonen Zuid heeft m.n. in de buurt de Sterrenberg inzet gepleegd op fysiek gebied. Effect hiervan is dat 60 woningen zijn gerenoveerd, met als doel het verduurzamen van de woningen en hiermee het verbeteren van het wooncomfort voor de bewoners. Bewoners zijn nadrukkelijk betrokken bij dit project in de aanloopfase. Daarnaast is in de Sterrenberg een sloop- en nieuwbouwplan van start gegaan waarbij de woningen onthurd en gesloopt worden om plaats te maken voor kleinere gezinswoningen. Met deze twee projecten wordt een bijdrage geleverd aan het lange termijn doel van het wijkontwikkelingsplan Donderberg om een gevarieerde woningvoorraad in uitstraling en woningtypologie te realiseren, afgestemd op de behoefte van de huidige en de toekomstige woningzoekende.

- **Wijkenaanpak Vastenavondkamp Venlo**

In mei 2021 is door GS ingestemd met het verlenen van een incidentele subsidie voor het Uitvoeringsplan 2021-2025 Vastenavondkamp (zie hiertoe: [mededeling portefeuillehouder](#), 11 mei 2021). In relatie tot motie 2802 'Heldere bestemming subsidiegelden' hebben we u, via een [mededeling portefeuillehouder](#) van 8 maart 2022, geïnformeerd over de bestemming van de subsidiegelden, de subsidiebeschikking

inclusief resultaat- en inspanningsverplichtingen. Als partner binnen het samenwerkingsconvenant tussen gemeente Venlo, woningcorporaties Antares en Woonwenz leveren wij met deze subsidie (cofinanciering) een structurele bijdrage aan de uitvoering van de integrale wijkenaanpak vanuit de Sociale Agenda. Vanuit ons partnerschap is input (kennis en kunde) geleverd voor het Uitvoeringsplan 2021-2025 dat een integrale visie bevat op de wijkenaanpak in Vastenavondkamp. Doelstelling voor dit uitvoeringsplan is het verhogen van het veiligheidsgevoel, het verbeteren van de gezondheid, het verbeteren van de manier van samenleven, het verhogen van de diversiteit, het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs, het vergroten van de kwaliteit en diversiteit van het woningaanbod, het verhogen van het voorzieningenniveau en het verhogen van de kwaliteit van de openbare ruimte. Het uitvoeringsplan omhelst een combinatie van ruimtelijk-fysieke, sociaal-maatschappelijke en veiligheidsprojecten. We mogen stellen dat afgelopen jaar, ondanks het feit dat de impact van COVID-19 een remmende factor in de wijk is geweest, projecten voortvarend en samen met de bewoners zijn opgepakt. Hieronder staan we gezien motie 2802 nader stil bij deze projecten.

Op ruimtelijk-fysiek gebied worden infrastructurele aanpassingen voorbereid, realisatie hiervan is voorzien in 2023. Bewoners kunnen in een vroeg stadium meedenken, waarbij ook sociaal-maatschappelijke aspecten worden meegewogen. Doel van deze infrastructurele aanpassingen is het verbeteren van de kwaliteit en diversiteit van woningen en doorstroming, het verbeteren van voorzieningen en de kwaliteit van de openbare ruimte. Een voorbeeld is de verhuizing van het Buurtpunt naar de locatie van de gemeenschapsaccommodatie 'Muspelheim'. Hiermee wordt bijgedragen aan de versterking van één ontmoetingsplek voor de hele wijk.

In januari 2022 is basisschool Mikado gestart met de aanpak/interventie van de Gezonde Basisschool van de Toekomst. Er wordt niet alleen aandacht besteed aan het leren, maar ook aan bewegen, gezonde lunches en culturele activiteiten.

In 2021 heeft de 2e ronde van het Buurtbudget plaatsgevonden, waarbij bewoners zelf bepalen welke thema's belangrijk zijn voor de wijk, samen projecten indienen die de leefbaarheid in de wijk kunnen verbeteren en samen kiezen welke projecten worden uitgevoerd. Er zijn ruim 50 initiatieven ingediend en inmiddels is ruim de helft van deze initiatieven in uitvoering of reeds uitgevoerd.

Na de eerste twee jaren Focus op Urgentie (met als doel het verstoren van het vestigings- en investeringsklimaat voor criminele activiteiten), kan geconcludeerd worden dat de gemeentelijke en integrale focus op ondermijning veel sterker is dan voorheen. Dat uit zich onder meer in het ondermijningsbeeld dat in samenwerking met RIEC, politie, OM en Belastingdienst gemaakt is. Het effect van de aanpak van ondermijning en zichtbare handhavers op straat is dat het rustig is in de wijk. De komende periode wordt een verdiepingsslag gemaakt in de aanpak op ondermijning door in te zetten op de meldingsbereidheid en samenwerking met de bewoners.

- Vreedzame wijk Malberg Maastricht

We ondersteunen de wijkenaanpak in de wijk Malberg in Maastricht, waarbij de methode van de Vreedzame Wijk centraal staat. Het doel is, middels een krachtenbundeling van basisschool Kindcentrum Manjefiek, Trajekt en alle betrokkenen in de buurt, burgers te stimuleren zich samen verantwoordelijk te voelen voor een positief opvoed- en opgroei-klimaat. Met het bevorderen van sociaal maatschappelijke participatie en eigen kracht wordt een bijdrage geleverd aan de positieve gezondheid van burgers. De afgelopen periode is een start gemaakt met de methode van de Vreedzame Wijk. Er is een kindervijraad opgericht en er zijn inspiratiesessies georganiseerd voor buurtbewoners, betrokkenen en professionals om het draagvlak te verbreden. Daarnaast is er samen met politie, handhaving en een wooncorporatie een integraal plan opgesteld voor de aanpak van overlast van, met name jeugd, in de wijk. Op 24 september 2022 wordt de samenwerking tussen de uitvoerende partners bekrachtigd middels het ondertekenen van een intentieovereenkomst.

Inzet op community building

In voorliggende rapportageperiode hebben we verder ingezet op het ondersteunen van initiatieven die een bijdrage leveren aan de kracht van een gemeenschap, met als doel het vergroten van de zelf- en samenredzaamheid van bewoners.

- De projecten [Gebrookerbos](#) en [Neighbourhood empowerment](#) (Interreg VA Euregio Maas Rijn-project N-power) zijn afgerond. Er zijn tientallen initiatieven opgeleverd, en er zijn diverse nieuwe communities en community art projecten ontstaan. De initiatieven zijn door een 'brooker' en gemeentelijke accountmanagers ondersteund. Via de Gebrookerbos Academie, nieuwsbrieven, het Gebrookerbos-boekje, genoemd digitaal platform en conferenties is informatie en kennis met partners gedeeld. Neimed heeft meerjarig onderzoek gedaan naar de rol van burgerinitiatieven bij bottom-up gebiedsontwikkeling in het uitvoeringsplan Gebrookerbos. De [resultaten](#) zijn gedeeld en beschikbaar voor andere burgerinitiatieven. In Heerlen is de methode in het programma Burgerbetrokkenheid opgenomen. De inzet van de accountmanagers is geborgd binnen de huidige buurtregisseurs en de rol van de brooker is overgenomen door de scout-coaches binnen [Frisse Wind](#), een initiatief van Stichting Samen Heerlen.
- Het project [Stadslab Heerlen](#), dat we hebben ondersteund, is afgerond. Met als focus jongeren, sociaal/cultureel ondernemerschap en talentontwikkeling zijn middels de Gebrookerbos-methode ca. 40 ideeën ontwikkeld en is een netwerk van burgerinitiatieven in Heerlen-Centrum ontstaan.
- Het project [Ikgroenhet](#) is afgerond. Op 2 april 2022 heeft de eindmanifestatie plaatsgevonden. Met bewoners zijn 208 voortuinen vergroend en 18 onderdelen openbare ruimte aangepakt en is in totaal meer dan 6000m² groen aangelegd in Landgraaf, Heerlen (Vrieheide) en Kerkrade (Eygelshoven). Met als deeleffect dat de contacten tussen bewoners onderling en met organisaties zijn verbeterd. Met andere gemeenten is projectkennis en informatie gedeeld. In september 2021 heeft het project de landelijke Steenbreektrofee gewonnen. Gemeente Landgraaf wil verder gaan met het vergroenen van buurten en straten door dit bijvoorbeeld te koppelen aan straatrenovatie of rioleringsvernieuwing ("Greunste mit?") waarmee sprake zal zijn van een borging van het project.
- [Onze Buurt](#), een initiatief van woningbouwcorporaties (met ondersteuning vanuit de Sociale Agenda) met een jaarlijkse prijsvraag voor wijk- en buurtbewoners met als doel de leefbaarheid te bevorderen, heeft eind 2021 8 prijswinnaars geholpen met een geldbedrag en ondersteuning bij de uitvoering van projecten. De eerste prijswinnaar van Onze Buurt 2021 (DB4All Kookt Roermond) heeft een keuken kunnen realiseren en kookt en bezorgt inmiddels maaltijden tijdens de Ramadan voor mensen die het financieel of praktisch zelf lastig voor elkaar krijgen.
- [Spil in de Wijk](#) heeft als doel professionals die in dorpen, wijken en buurten in het sociale woondomein werkzaam zijn met elkaar in verbinding te brengen, om zodoende kennis uit te wisselen. We ondersteunen hen financieel en daarnaast hebben we een adviserende rol en brengen we kennis in. Op 30 juni 2022 organiseerde Spil in de Wijk voor het eerst na 2 jaar COVID-19 haar jaarlijkse netwerkconferentie met als thema "Leefbare wijken, samenwerken en veiligheid". Hier waren meer dan 200 zogenaamde "spillen" aanwezig.

We stimuleren en faciliteren partners inzake community building zowel fysiek als online. Zie hiervoor ook hoofdstuk 4.

Iedere gemeenschap verdient gemeenschappelijke voorzieningen die het sociale en fysieke domein verbinden

Voor iedere gemeenschap is het van belang om een centrale ontmoetingsplek te hebben. Een ontmoetingsplek die een knooppunt vormt in de lokale (netwerk)samenleving. Daarnaast hebben we aandacht voor de huisvesting en integrale ondersteuning van senioren in de wijk.

In de voorliggende rapportageperiode is uitvoering gegeven aan de Nadere subsidieregels Gemeenschapsaccommodaties 2020-2023. We hebben u geïnformeerd over deze (gewijzigde) regeling Gemeenschapsaccommodaties via [mededeling portefeuillehouder](#) van 10 november 2021. Tot nu toe zijn er vanuit deze regeling 11 subsidies verleend (5 in Noord-Limburg, 2 in Midden-Limburg en 4 in Zuid-Limburg) en 9 subsidieverzoeken zijn afgewezen. Momenteel zijn er nog 8 subsidieaanvragen in behandeling. Op dit moment is €1.012.055,90 aan subsidie verleend en resteert nog € 334.944,10 in deze regeling. Indien we alle voorliggende aanvragen positief beoordelen d.w.z. of ze voldoen aan de gestelde criteria als bedoeld in deze subsidieregeling, bedraagt het nog te verlenen bedrag € 717.273. Op basis van de voorliggende aanvragen kunnen we stellen dat er veel belangstelling voor deze regeling is en wij naar verwachting voor het einde van de collegeperiode het subsidieplafond bereiken. Conform toezegging 9059 zullen wij Provinciale Staten informeren wanneer het plafond bereikt wordt. Tevens houden we toezegging 9060 in de gaten inzake duurzaamheidsmaatregelen.

Door deelname aan de door de Vereniging Kleine Kernen Limburg (VKKL) georganiseerde bijeenkomsten genaamd 'Oppe koffie' voor ambtenaren gemeenschapshuizenbeleid blijven wij in overleg met VKKL en gemeenten. De Provincie heeft geen rol inzake financiële ondersteuningsmogelijkheden in de exploitatie van ontmoetingscentra. Waar er meerwaarde is zullen wij VKKL blijven faciliteren, bijvoorbeeld bij de lobby.

We hebben de mogelijkheden onderzocht voor proeftuinen voor vernieuwende huisvesting en ondersteuning van senioren in de wijk, met als doel om de zelfredzaamheid zo lang mogelijk te stimuleren. Op 10 december 2021 heeft online de door de Provincie geïnitieerde werkconferentie 'Knarrenhofjes' plaatsgevonden. Op 7 mei 2022 werd dit vervolgd met de, door de Vereniging Kleine Kernen Limburg samen met Burgerkracht Limburg en de Provincie georganiseerde bijeenkomst, '[Gaan we Samen Wonen?!](#)' in Castenray. Om kennis en ervaring te delen, en om initiatiefnemers van collectieve woonprojecten te ondersteunen, wordt door deze partijen het inrichten van een knooppunt collectief wonen nader verkend.

Uit het onderzoek tot dusver zijn diverse mogelijke proeftuinen naar voren gekomen (zie hiertoe: [mededeling portefeuillehouder](#), 29 maart 2022). Bij de genoemde acht initiatieven wordt het fysieke en sociale domein met elkaar verbonden en de zelfredzaamheid van senioren gestimuleerd. Bij het initiatief Het andere Wonen Klimmen hebben wij KBO Limburg in contact gebracht met Holikiday B.V.

In het uitvoeringskader Sociale Agenda is voor de uitvoering van de initiatieven geen regeling met afzonderlijke criteria opgesteld. Eventuele financiering van initiatieven vindt plaats via de Stimuleringsregeling Wonen dan wel kader Kwaliteit Limburgse Centra.

In de tweede helft van 2022 sluiten wij bij de verkenning aan van het Programma Wonen en Zorg voor ouderen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het beleid van het Ministerie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

In voorliggende rapportageperiode hebben we de samenwerking met de regio's gecontinueerd middels de Regiodeal Parkstad Limburg, de Regiodeal Noord Limburg en de Investeringsagenda Noord Limburg.

- Regiodeal Parkstad Limburg

Samen met de Stadsregio Parkstad Limburg en de Rijksoverheid werken wij samen om een impuls te geven aan de ontwikkeling van deze regio, onder meer op sociaaleconomisch- en leefbaarheidsgebied. Waar in 2020 de focus lag op het uitwerken van projectvoorstellen en subsidieverleningen, is dit proces in 2021 zo goed als afgerond. Gemeenten zijn vervolgens aan de slag gegaan met de implementatie van interventies in wijk- of gebiedsgerichte aanpakken. Hierbij worden voornamelijk reeds bewezen interventies als Kansrijke Start en Gezonde Basisschool van de Toekomst in samenhang tot uitvoering gebracht. Op sub-regionaal niveau (Parkstad) heeft er tussen gemeenten regelmatig afstemming plaatsgevonden over de voortgang van deze gebiedsgerichte aanpakken. Hoewel we als Provincie, voor zover het de sociaal domein gerelateerde initiatieven betreft, meer op afstand staan, nemen we wel een rol op ons in de kennisdeling en verbinding van partijen.

Binnen het project [De VoorzieningenWijzer](#), een praktisch instrument dat bijdraagt aan het voorkomen van schulden en armoede, hebben alle Parkstad-gemeenten hun individuele licentie ondertekend, en zijn de applicaties per gemeente gevuld. Verder zijn alle 30 opleidingsplekken om het instrument te kunnen gebruiken ingevuld en gecertificeerd. Er zijn ca. 100 adviesgesprekken met kwetsbare huishoudens gevoerd. Het project loopt nog tot april 2023. Gemeenten Maastricht en Venray gaan het instrument ook gebruiken en de gemeenten Sittard-Geleen, Beek en Stein onderzoeken dit nog. Op 13 oktober 2021 is het Pact 'op weg naar een schuldenzorgvrij Nederland', initiatief van Stichting SchuldenlabNL bekrachtigd. Daarbij is De VoorzieningenWijzer als succesvol project aangewezen en wordt dit ook door andere gemeenten in Limburg gebruikt..

De realisatie van de fysieke locatie [Vie](#) in het centrum van Kerkrade, onder meer met sporthal en zwembad, zal medio 2022 afgerond worden. Naast de fysieke locatie bevat Vie ook een meerjarige aanpak op het gebied van gezondheid en vitaliteit, waarbij de nadruk op preventieve interventies binnen drie programmalijnen ligt: gezonde jeugd, vitale wijken en vitaal ouder worden. Hiervoor heeft de Gemeente Kerkrade zowel een lokaal als regionaal uitvoeringsprogramma opgesteld, dat met ons is gedeeld en besproken. Uit deze uitvoeringsprogramma's blijkt dat de gemeente op koers ligt om de financiële afspraken die op basis van onze subsidieverlening gemaakt zijn (over een periode van 10 jaar minimaal €12 miljoen investeren in preventieve interventies) te behalen. Zowel in 2021 als in 2022 heeft de gemeenteraad het beschikbare budget van € 1,2 miljoen per jaar opgehoogd naar € 1,7 miljoen. Naast de uitrol van bewezen interventies, zoals Gezonde Basisschool van de Toekomst en Kansrijke Start, worden met dit budget vanuit de Vie Innovatiehub vernieuwende projectaanpakken ontwikkeld. Deze zijn allen bedoeld om de gezondheidsachterstand in Kerkrade en de regio Parkstad versneld in te lopen. De gemeente staat dan ook actief in verbinding met partners in de regio, zoals overige gemeenten en het programmabureau Trendbreuk Zuid-Limburg.

- Regiodeal en Investeringsagenda Noord-Limburg

In 2020 heeft de Provincie Limburg zowel een Regiodeal als een Investeringsagenda afgesloten met de regio Noord-Limburg. Eén van de thema's binnen beide agenda's is het thema '[Vitaal en Gezond](#)'. Het hoofddoel van dit thema is het vergroten van de levensverwachting met aandacht voor onder meer het stimuleren van een gezonde leefstijl met name in sociaal zwakkere wijken en kernen, anticiperend op de toenemende vergrijzing en vraag naar zorg. Afstemming tussen Regio en Provincie vindt plaats in het regulier bestuurlijk overleg. Beide samenwerkingen worden geconcretiseerd in twee tranches (Regiodeal) en enkele enveloppes (Investeringsagenda).

In de eerste tranche Regiodeal / Vitaal en Gezond (2020/2021) zijn een drietal projecten gehonoreerd, namelijk het Ontwikkelplan Gezondste Regio 2020 – 2022, Burgerinitiatieven en huisartsenzorg en een Meerjarenprogramma Jeugd, Gezondheid en Voeding. Alle drie de projecten dragen bij aan zowel de doelstellingen van de Regiodeal als de doelstellingen van de Sociale Agenda. De invulling van de tweede tranche Regiodeal wordt momenteel voorbereid. Binnen het thema Vitaal en Gezond zal het project Gezonde Basisschool van de Toekomst / Limburg Fit gefinancierd worden uit de middelen van de Regiodeal. Met het Rijk is daar inmiddels overeenstemming over. Als Provincie dragen we zorg voor afstemming met de Regio.

De eerste en tweede enveloppe Investeringsagenda wordt momenteel afgerond in afstemming met de Regio en via de Regio met de initiatiefnemers van de projecten. Initiatieven uit deze Investeringsagenda zijn: o.a. de wijkenaanpak Horst aan de Maas, wijkenaanpak Venray Centrum West, en de Vitaliteitscoöperatie America Left.

De derde enveloppe Investeringsagenda, thema Vitaal en Gezond, is momenteel in voorbereiding. Vanuit deze enveloppe wordt ingezet op ondersteuning aan het project Aanpak Kansrijke Start Midden- en Noord-Limburg.

3. Sociale basisinfrastructuur

Vanuit de sociale basisinfrastructuur wordt ingezet op het ondersteunen van partners die provinciebreed georganiseerd zijn, dit zijn de provinciaal erkende maatschappelijke organisaties, Burgerkracht Limburg en Cubiss Limburg. Deze partners leveren een bijdrage aan het leef- en vestigingsklimaat van Limburgers, bevorderen de sociale cohesie en ondersteunen Limburgers in een kwetsbare positie ondersteunen. De sociale basisinfrastructuur wordt niet gefinancierd vanuit de Sociale Agenda beleidsintensiveringsmiddelen, maar vanuit de reguliere begrotingsmiddelen.

A. Inhoudelijke toelichting op de uitvoering

- Maatschappelijke organisaties

Deze organisaties ondersteunen hun vrijwilligers en behartigen de belangen van hun doelgroepen. Op 28 april 2020 is het Kader Maatschappelijke Organisaties: 'Sociale bindingskracht in Limburg 2021-2024' (hierna: Kader maatschappelijke organisaties) vastgesteld⁹. Hiermee zijn de uitgangspunten van het provinciale beleid ten aanzien van de 26 provinciaal erkende maatschappelijke organisaties vastgesteld. De organisaties zijn opgenomen in bijlage 1 van het Kader maatschappelijke organisaties. Daarnaast hebben we conform amendement 117 inzake structurele financiering van de Kinder- en Jongerenrechtswinkel (aangenomen door uw Staten op 5 november 2021) deze organisatie toegevoegd aan het bestaand netwerk van Maatschappelijke Organisaties.¹⁰

In de commissievergadering Cultuur en Samenleving van 9 oktober 2020. is aan uw Staten toegezegd een evaluatie uit te voeren van het Kader maatschappelijke organisaties.¹¹ De evaluatie was gericht op de uitvoerbaarheid van het Kader maatschappelijke organisatie vanuit het perspectief van maatschappelijke organisaties. Geconstateerd was, dat de huidige werkwijze en het beleid vastgesteld in het Kader maatschappelijke organisaties past bij het concept 'responsieve overheid'. Hetgeen betekent dat wij werken vanuit de gedachte wat werkelijk belangrijk is voor de burgers. Daarnaast leverde de evaluatie enkele aanbevelingen op, gericht op verbetering op de helderheid in taal, het beschrijvend reflecteren op impact door de maatschappelijke organisaties en een duurzame versterking van de samenwerking met en tussen de maatschappelijke organisaties. De aanbevelingen geven ons de aanknopingspunten om ons beleid verder te versterken en deze zullen o.a. een leidraad vormen in onze contacten met betreffende organisaties. Deze aanbevelingen pakken wij op in de onderlinge contacten met de organisaties.

Naast bovengenoemde evaluatie hebben wij uw Staten ook geïnformeerd over ons verzoek aan de maatschappelijke organisaties om hun activiteiten aan te passen op de ontstane situatie naar aanleiding van COVID-19 (mede in relatie tot motie 2549 gewijzigd Fischer-Otten). Enkele voorbeelden hiervan zijn:

⁹ Over dit kader is PS op 28 april 2020 geïnformeerd via een informerend stuk. [Informerend stuk Kader maatschappelijk organisaties - Sociale bindingskracht in Limburg 2021-2024, brief GS van 28-4-2020 \(GS 2020-17320\) Limburg - iBabs RIS \(bestuurlijkeinformatie.nl\)](#)

¹⁰ Over de uitvoering van amendement 117 is PS geïnformeerd op 15 maart 2022 via een mededeling portefeuillehouder. [Mededeling Portefeuillehouder inzake uitvoering Amendement 117 structurele ondersteuning van de Stichting Kinder- en Jongerenrechtswinkel Limburg, brief gedeputeerde van Toorenborg van 15-03-2022 \(GS DOC-00232393\) Limburg - iBabs RIS \(bestuurlijkeinformatie.nl\)](#)

¹¹ Over de uitkomsten van deze evaluatie is PS op 20 juli 2021 geïnformeerd via een informerend stuk. [Informerend stuk inzake Evaluatie van het Kader maatschappelijke organisaties, brief GS van 20-7-2021 \(GS 2021-17725\) Limburg - iBabs RIS \(bestuurlijkeinformatie.nl\)](#)

- De lokale KBO-afdelingen, daarin ondersteund door KBO Limburg, zijn in het begin van de COVID-19 crisis veel initiatieven in wijken gestart om met name voor de kwetsbaarste senioren van betekenis te zijn. KBO Limburg heeft deze initiatieven gebundeld en breed gedeeld.
- De vrouwenorganisaties hebben zich verenigd rondom het thema 'Huiselijk geweld in coronatijd' en in dat kader verschillende webinars gehouden en de informatie gebundeld inzake de signalering alsmede melding van huiselijk geweld.
- JongNL, Scouting en Jeugdwerk hebben samengewerkt in het begeleiden van hun afdelingen en de door de overheid aangekondigde maatregelen vertaald naar het jeugdwerk.
- VKKL heeft zich hard ingezet om hun leden – in eerste instantie gemeenschapsaccommodaties - door deze periode heen te helpen, zodat hun financiële situatie zo goed als mogelijk gezond blijft.

Op 2 april 2022 heeft de jaarlijkse [themadag](#) voor de provinciaal erkende maatschappelijke organisaties plaatsgevonden. De themadag stond in het teken van opnieuw ontmoeten en het zoeken naar kansen binnen het netwerk. We hebben tijdens deze themadag de organisaties opgeroepen om zich vanuit hun activiteiten nog meer in te zetten voor kwetsbare mensen, om in te spelen op de veranderingen in onze maatschappij die niet alleen veroorzaakt worden door COVID-19, maar ook door de huidige crisis in Oekraïne. We worden actief door de organisaties op de hoogte gehouden van hun inzet voor deze doelgroepen, Inmiddels hebben Kledingbank Limburg en Scouting Limburg al extra activiteiten en inzet verricht ten behoeve van de vluchtelingen uit Oekraïne in Limburg.

Voor het jaar 2023 gaan wij de maatschappelijke organisaties vragen om in hun jaarplannen hier nadrukkelijk rekening mee te houden. Activiteiten moeten worden omgebogen naar de (meest) kwetsbare doelgroepen en rekening houden met de actuele maatschappelijke ontwikkelingen.

- Burgerkracht Limburg

Deze partner richt zich op het vertolken van de stem van alle burgers en zet zich in voor burgers in een kwetsbare positie, om ze weer mee te laten doen in de samenleving. Op 19 mei 2020 hebben wij het kader Burgerkracht Limburg 2021-2024 (hierna: Kader Burgerkracht) vastgesteld¹². Hierin is opgenomen op welke wijze zij een bijdrage kan leveren aan de samenleving, namelijk door:

- een rol te nemen in het signaleren van trends en ontwikkelingen rond maatschappelijke vraagstukken;
- zich in te zetten om de gezondheid, vitaliteit, participatie, zelfredzaamheid van (kwetsbare) burgers te bevorderen en hun belangen te behartigen;
- stem te geven aan (kwetsbare) burgers en mede uitvoering geven aan de programmalijnen uit het Uitvoeringskader Sociale Agenda.

Burgerkracht Limburg heeft de [Beweging Limburg Positief Gezond](#) onder gebracht met daarin opgenomen het Actiecentrum Limburg Positief Gezond. Daarnaast voert zij het scholingsplan Limburg Positief Gezond uit (zie paragraaf 2.3).

Tijdens de COVID-19 crisis is Burgerkracht Limburg een pilot gestart voor een zelfhulpgroep van burgers die na een COVID-19-besmetting nog lang last hebben van symptomen. Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft deze pilot subsidie toegezegd om dit initiatief, samen met enkele partners, door te ontwikkelen en uit te breiden.

¹² Over dit kader is PS op 19 mei geïnformeerd via een informerend stuk. [Informerend stuk Kader Burgerkracht Limburg 2021-2024, brief GS van 19-5-2020 \(GS 2020-20120\) Limburg - iBabs RIS \(bestuurlijkeinformatie.nl\)](#)

Daarnaast zijn via het burgerpanel van de organisatie burgers bevroegd naar hun ervaringen met reguliere zorg tijdens de COVID-19 crisis. De resultaten zijn gedeeld met stakeholders in de zorg, alsmede met de inwoners van Limburg. Op diverse plekken in Limburg (Maastricht, Venray, Roermond, Sittard-Geleen) brengt Burgerkracht Limburg jongeren en senioren bijeen om te bekijken wat ze voor elkaar kunnen betekenen.

Met social labs, challenges, lessen en eigentijdse spelvormen bereikt Burgerkracht steeds meer jongeren, haalt hun ervaringen en behoeften op en inspireert hen zelf aan de slag te gaan met oplossingen.

Burgerkracht weet steeds meer gemeenten en andere belanghebbenden te laten investeren in zelfhulpgroepen. De waarde van ervaringsdeskundigheid wordt zo steeds groter en beter erkend. In samenwerking met Spil in de Wijk, Kiek Limburg en andere partners zet Burgerkracht nadrukkelijk in op inspiratie, versterking en verbinding van burgerinitiatieven rond bestaanszekerheid, positieve gezondheid, eenzaamheid en andere thema's.

- Cubiss Limburg en Limburgse bibliotheken

We ondersteunen structureel Cubiss Limburg als provinciale wettelijke taak. Cubiss Limburg is daarmee onze provinciale ondersteuningsinstelling (POI) vanuit de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) en verantwoordelijk voor de ontwikkeling van innovaties ten behoeve van de lokale bibliotheken en de distributie van fysieke werken door middel van het interbibliothecaire leenverkeer binnen de provincie of tussen provincies.

Zij zet zich vraaggericht in vanuit een effectieve en efficiënte steunfunctie voor alle Limburgse bibliotheken gericht op o.a. de aanpak van laaggeletterdheid en digibetisme.

De rol van Cubiss bij de inzet van bibliotheken in de samenleving, (wijkgericht) met en binnen gemeenten, met culturele en maatschappelijke organisaties en binnen diverse vormen van onderwijs (formeel en non formeel), draagt bij aan het realiseren van de doelstellingen van de Sociale Agenda (zie ook paragraaf 2.3 inzake inzet laaggeletterdheid, digibetisme en gewijzigd Amendement 52 Nederlandse taal en Armoede). Zij zijn als provinciale ondersteuningsinstelling onze verbindende schakel naar de Limburgse bibliotheken. Wij hebben regelmatig overleg om te bekijken op welke wijze de organisatie haar rol vervuld en of er goede initiatieven te verbinden en te verspreiden zijn. Daarnaast hebben we in het afgelopen jaar met de organisatie de mogelijke rol van lokale bibliotheken verkend en besproken in (boven)regionale projecten zoals o.a.:

- de voortzetting en uitbereiding platform samenwerking programmering met HOVO (Hoger Onderwijs voor Ouderen) Limburg;
- de opstart van samenwerking met Leo Loopbaan en de Limburgse bibliotheken met gezamenlijk (digitaal) aanbod voor de doelgroep werkzoekenden;
- deelname en mede-organisatie van het nieuwe taal- en literatuurfestival 'Watbleef?!' samen met de partners in het Taal en Letterenplatform in Limburg (Talep) en daarbuiten alsmede het actief verbinding zoeken met relevante partners rondom het thema meertaligheid incl. streektaal (zoals Levende Talen Limburg, Huis voor de Kunsten en Radboud Universiteit, 'Klets koppen op maat');
- het actief verbinding maken met de Educatie Agenda Limburg en waar mogelijk elkaars dienstverlening versterken m.n. waar het gaat om taalachterstanden van kinderen;
- aansluiting zoeken bij en afstemmen van activiteiten met het ECCW (Expertisecentrum Cyberweerbaarheid) om de door hen geboden online helpdesk inloopsprekuren aan bibliotheken te koppelen;
- onderzoek naar projecten die, in samenwerking met de Koninklijke Bibliotheek, kunnen worden opgezet als onderdeel van het ELSA lab Armoede en Schulden van de nationale AI (artificial intelligence) coalitie (Smart Services en Brightlands Campus) op het gebied van digitaal burgerschap.

Bibliotheken zijn hierbij voor de uitvoering van belang als verbinder van kennis en innovatiekracht naar de burger.

In juni 2022 heeft ons College van GS ingestemd met de verzochte fusie van Cubiss met het Bibliotheek Service Centrum (BiSC) van Utrecht per 1 januari 2023. Met deze fusie beoogt men de innovatiekracht te verhogen en een duurzaam perspectief voor de toekomst te bouwen (zie hiertoe: [mededeling portefeuillehouder](#), 28 juni 2022)

In november 2021 heeft het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) besloten om de komende jaren ruim € 18 miljoen extra vrij te maken voor de Informatiepunten Digitale Overheid (IDO's) in bibliotheken. Via deze informatiepunten kunnen bibliotheken mensen helpen met vragen of problemen rondom de digitale overheid, of hun digitale vaardigheden te helpen vergroten. In Limburg zijn alle openbare bibliotheken voorzien van een IDO en Cubiss Limburg ondersteunt vanuit haar werkplan de bibliotheekmedewerkers hiervoor door middel van het versterken van kennis en het inbedden van programma's en activiteiten. Recent heeft de Tweede Kamer ingestemd met herziening van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer waardoor de IDO's wettelijk zijn verankerd in de wet. Gemeenten worden per 2023 verantwoordelijk gemaakt voor de instandhouding (en het breder uitzetten) van de IDO's. We zetten via lobby in om de toekomstige financiering van de IDO's binnen het landelijk dekkend netwerk van openbare bibliotheken te borgen, zodat het bewezen succes van de tot nu toe gerealiseerde IDO's, de gerichte investering in opleiding van bibliotheekmedewerkers en de samenwerking met (lokale) partners gecontinueerd en versterkt kan worden.

4. Kennisdeling

Kennis delen we door middel van ons netwerk (fysieke ontmoetingen) en door middel van online platforms. Zoals in de eerste voortgangsrapportage toegelicht ondersteunen wij drie kennisplatforms: WijZijnLimburg, Kiek Limburg en WijZijnVrijwilligers. Daarbij fungeerde de website van WijZijnLimburg als het gemeenschappelijke platform waar ook Kiek Limburg, WijZijnVrijwilligers en de Parelkaart op te vinden zijn.

Vlak voordat COVID-19 in Nederland het 'normale' leven ontregelde, had stichting WijZijnLimburg reeds een groot deel van zijn filmmateriaal opgenomen. De situatie van met name de verenigingen in Limburg veranderde echter ineens enorm waardoor de stichting zich genoodzaakt voelde nieuwe opnamen te maken. Dit heeft gevolgen gehad voor hun budget. Fondsenwerving bleek – mede door COVID-19 – dusdanig lastig dat de stichting uiteindelijk aangegeven heeft het platform WijZijnLimburg niet meer te willen voortzetten. Tevens zagen wij dat het oorspronkelijk actieve en veel bekeken platform langzaam inactiever werd door COVID-19, het wegvallen van L1 en geen opvolging van het bestuur. Vanwege het evoluerende proces en gewenste verduurzaming van het platform zagen wij hierin een natuurlijk moment om onze uitvoering te herijken waarbij doelmatigheid, duurzaamheid en vraaggerichtheid centraal staan. Wij hebben gekeken naar hoe andere provincies invulling geven aan dergelijke platforms. Gebleken is dat een aantal voorwaarden van belang zijn om een stevige basis voor een dergelijk platform te vormen voor een solide toekomst. Zo blijkt bij een vergelijkbaar platform als 'Gelderse Handen' o.a. dat een lange adem, voldoende financiële ondersteuning (o.a. voor een communicatiecampagne en content) en een toegewijd team noodzakelijk zijn. Daarnaast hebben wij onderzocht of Limburgse gemeenten en Maatschappelijke Organisaties deze taak uiteindelijk willen overnemen, en of de platforms tot 1 podium gevoegd konden worden. Tijdens deze zoektocht heeft Kiek Limburg aangegeven dat zij zelfstandig doorgaat om dit platform verder te ontwikkelen en uit te laten groeien tot een podium voor Limburgers waarmee defacto de verduurzaming gerealiseerd wordt.

Uit onze inventarisatie in het veld blijkt dat er wisselend steun is voor een provinciaal breed platform, echter dat de steun van partijen ontbreekt om dit zelf te dragen en voort te zetten. Wij zien hierin echter niet langer een rol voor de Provincie weggelegd en zullen om die reden de platforms Kiek Limburg (zelfstandig verder) en WijZijnLimburg niet verder (financieel) ondersteunen. Tevens overwegen we het platform Wij Zijn Vrijwilligers niet verder financieel te ondersteunen. Hierover wordt u binnenkort via mededeling portefeuillehouder separaat over bericht. Wij kunnen onze provinciale sociale media inzetten om op gezette tijden aandacht te geven aan de meest cruciale ter zakendoende onderwerpen, rekening houdend met ons provinciaal redactiebeleid.

5. Financiën

In dit hoofdstuk wordt het totaalbeeld gegeven inzake de financiële voortgang van de beleidsintensiveringsmiddelen van de Sociale Agenda zoals gekoppeld aan het Uitvoeringskader¹³ (zijnde € 19.075.000), de uitvoering van motie 2697 toegankelijkheid zorg (o.b.v. [mededeling portefeuillehouder](#)¹⁴ á € 175.000) en de extra middelen¹⁵ voor het programma Vitaal & Gezond (€ 1,65 mln.).

	Begroot	Besteed & verplicht	Gereserveerd	Restant
Lijn 1 Opgroeien en ontplooiën	6.266.668	5.292.879	890.042	83.747
Lijn 2 Kans op ontwikkeling en werk	3.366.668	1.932.932	242.500	1.191.236
Lijn 3 Vitaal meedoen	2.166.664	4.113.888	20.000	-1.967.224
Lijn 4 Vitale gemeenschappen	4.575.000	2.136.986	947.500	1.490.514
Amendement 52 Laaggeletterdheid	1.200.000	592.151	210.000	397.849
Amendement 52 Armoede	1.500.000	739.293	149.950	610.758
Motie 2697 Toegankelijkheid zorg	175.000	11.000	164.000	0
Programma Vitaal en Gezond	1.650.000	1.650.000	0	0
	20.900.000	16.469.128	2.623.992	1.806.880

Het totale restant van € 1,8 mln. laat zien dat we hard aan de slag zijn met het Uitvoeringskader (zie tevens [mededeling portefeuillehouder](#), 18 januari 2022). Van het totale restant is € 1.008.607 geormerkt voor de uitvoering van het gewijzigd amendement 52 Nederlandse Taal en Armoede. De restantmiddelen beschikbaar voor de lijnen 1 t/m 4 bedraagt daarmee nog € 798.273. Voor motie 2697 'Toegankelijkheid zorg' hebben wij een verkenning laten uitvoeren samen met MUMC+ en zorgverzekeraar CZ naar de belangrijkste ontwikkelingen inzake het bereikbaar houden van de zorg (€ 11.000) en het restant van € 164.000 is gereserveerd voor een project om statushouders duurzaam in te zetten in de zorgsector. Voor lijn 3 is een tekort te zien van € 1,97 mln.. In de eerste voortgangsrapportage (1-7-2021) was dit ook reeds het geval. Dit tekort heeft verschillende oorzaken. Allereerst is de begroting zoals opgesteld t.b.v. het Uitvoeringskader een inschatting geweest destijds. We zijn uiteindelijk afhankelijk van de initiatieven die zich aandienen. Voor lijn 3 hebben zich meer (of financieel grotere) initiatieven gemeld dan vooraf ingeschat. Denk hierbij aan de Maastricht Studie (€ 750.000) en LIME 2.0 (Limburg Meet) (€ 510.000). Binnen de actielijnen is het mogelijk om te schuiven met middelen zolang de afgesproken resultaten/doelen behaald worden, cf. aangegeven in het Uitvoeringskader. De restanten uit lijn 1,2 en 4, rekening houdende met al vastgelegde verplichtingen alsook de reserveringen waarover nog besluitvorming moet plaatsvinden, zijn op dit moment van dusdanige grootte dat deze het tekort op lijn 3 kunnen opvangen. Uiteraard houden we dit nauwlettend in het oog.

In de eerste voortgangsrapportage Sociale Agenda 2020-2023 is bericht over de restant middelen uit de vorige college periode, namelijk:

- Restant Uitvoeringsprogramma SAL 2016-2019 € 250.000
- Scholingsplan Limburg Positief € 108.308

¹³ De sociale basisinfrastructuur wordt vanuit de reguliere begrotingsmiddelen gefinancierd en wordt derhalve niet meegenomen in dit overzicht.

¹⁴ Op basis van de mededeling portefeuillehouder is de motie 2697 verwerkt in de 1^e Afwijkingenrapportage 2021 (PS 18-6-2021).

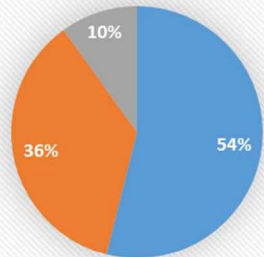
¹⁵ De extra middelen voor het programma Vitaal & Gezond zijn beschikbaar gesteld in de 2e Afwijkingenrapportage 2021 (PS 5-11-2021).

De restant middelen van het vorige uitvoeringsprogramma zijn ondertussen besteed t.b.v. de burgerbegroting van de gemeente Maastricht à € 150.000 en het Thoeshoes Maasbree à € 100.000. De middelen gekoppeld aan het Scholingsplan Limburg Positief komen in de 2e Afwijkingenrapportage 2022 te vervallen ten gunste van het begrotingsresultaat. Het scholingsplan Limburg Positief Gezond heeft in de beginfase vertraging opgelopen met name door de gevolgen van COVID-19 en maatschappelijke ontwikkelingen in organisaties. Diverse sessies als onderdeel van het scholingsplan dienden plotseling digitaal plaats te vinden en organisaties waren vooral bezig met de basisuitvoering van hun taken/werkzaamheden en minder met scholing. Het restant budget van € 108.308 was derhalve gereserveerd voor eventueel extra financiële ondersteuning van het scholingsplan om alsnog de 10.000 (informele) professionals in Limburg te scholen in het gedachtegoed van positieve gezondheid. Uit recente voortgangsinformatie blijkt dat het aantal van 10.000 toch behaald gaat worden en het restant budget daarmee niet meer nodig is.

De grafieken hieronder geven inzicht in de besteding (besteed & verplicht), gereserveerde en resterende middelen van de totale Sociale Agenda 2020-2023 zoals in bovenstaande tabel benoemd, maar ook van de lijnen 1 t/m 4 gezamenlijk, amendement 52 Nederlandse Taal en Armoede en motie 2697 toegankelijkheid zorg.

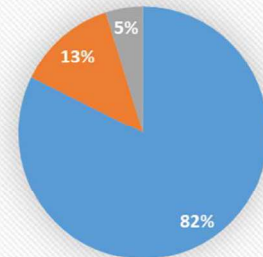

Sociale Agenda 1-7-2021 Lijn 1 t/m 4

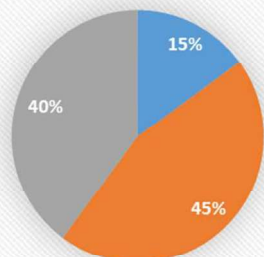
■ Besteed & verplicht ■ Gereserveerd ■ Restant

Sociale Agenda 1-7-2022 Lijn 1 t/m 4

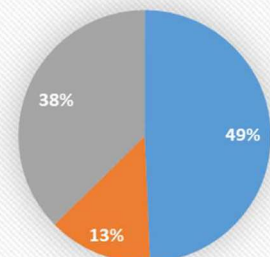
■ Besteed & verplicht ■ Gereserveerd ■ Restant

Sociale Agenda 1-7-2021 Amendement 52

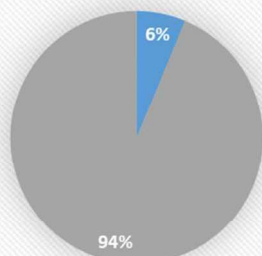
■ Besteed & verplicht ■ Gereserveerd ■ Restant

Sociale Agenda 1-7-2022 Amendement 52

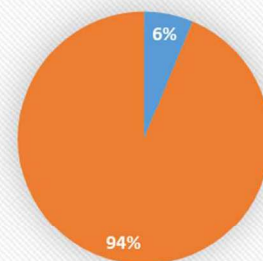
■ Besteed & verplicht ■ Gereserveerd ■ Restant

Sociale Agenda 1-7-2021 Motie Toegankelijkheid zorg

■ Besteed & verplicht ■ Gereserveerd ■ Restant

Sociale Agenda 1-7-2022 Motie Toegankelijkheid zorg

■ Besteed & verplicht ■ Gereserveerd ■ Restant